MŪSŲ PASTOGĖ

(XXV) 22.7.1974 REGISTERED FOR POSTING AS A NEWSPAPER CATEGORY B. 1974.7.22 Nr. 29 (1331)

Lietuvių mokslininkai

MOKSLAS JAUDINA MASKVĄ

Tokia antrašte Antanas Musteikis "Tėviškės Žiburiuose" aprašė Baltistikos Studijų Dienas Chicagoje.

Šių metų gegužės 16 - 19 dienomis Illinojaus universitete, Chicagos Circle įspūdingo stiliaus patalpose, įvyko ketvirtoji baltistinių studijų konferencija. Baltistinių studijų puoselėjimo draugija įsikūrė 1968 m. ir palengva įsirikiavo šalia kitų to pat pobūdžio profesinių organicazijų.

Šį kartą pagrindinę paruošos bei programos naštą teko pakelti lietuviams. Savo užduotį jie puikiai atliko. Konferenciją atidarė dr. T. Remeikis, Association for the Advancement of Baltic Studies vicepirmininkas. Vieną pagrindinių plenarinių mokslinių pranešimų padarė programos pirmininkas dr. V. Vardys, o užbaigiamąją paskaitą banketo metu skaitė draugijos pirmininkas dr. R. Šilbajoris.

Dr. Vardys savo kruopščiai paruošta studija apie Pabaltijo kraštų vaidmenį sovietinėj imperijoj tarė paskutinį išsamų žodį apie dabartinę Pabaltijo būklę, o dr. Šilbajoris savo giliai išmąstyta paskaita apie baltiečio žmogiškąjį vaidmenį pasaulinėje diasporoje paliko ryškesnį įspaudą nei dažni pirmininkai kitose mokslinėse konferencijose.

Programoje buvo įrašyta apie 110 kalbėtojų. Joje lietuvių užtinkame 27 pavardes, kurių bene 22 pateikė mokslinius pranešimus ar skaitė paskaitas.

Gegužės 16 d. dr. Šilbajoris analizavo stiliaus eksperimentavimą sovietinėj lietuvių prozoj, remdamasis Bieliausko, Girdzijausko, Apučio, Gruso ir Mero veikalais. Dr. J. Slavėnas iškėlė vokiečių krašto apsaugos viršininko Hans von Seeckto politinius samprotavimus dar Veimaro respublikos metu, pagal kuriuos trys Pabaltijo valstybės buvo laikomos anomalija; gi po keliolikos metų (1939 m.) naciai ir sovietai tas valstybes ir panaikino. Doktorantas A. Ališauskas, ieškodamas modernaus lietuvių tautiškumo kultūrinių pradų, išryškino socialinę sąrangą ir vyraujantį mentalitetą caro laikų Lietuvoje. Dr. P. Mažeika ir L. Kačinskas pateikė pranešimą apie šiuolaikines susisiekimo problemas Lietuvoje, pabrėždami nepaprastai išplėtotą prekių transportą geležinkeliais, kai pastarųjų statyboj atsiliekama. Dr. A. Musteikis, sociologijos ir dvikalbiškumo sekcijai vadovaujant dr. A. Norvilui, įrodinėjo, jog Baltijos regijone, lygiai kaip ir Sovietų Sąjungoje, sociologijos kaip mokslo nėra; rusiškasis markzismas netoleruoja jokių socialinių mokslų

Dr. Norvilas apžvelgė dvikalbiškumo problemą Pabaltijo kraštuose, įvertindamas Jucikevičiaus ir kitų darbus, paremtus psichologiškai lingvistiniu metodu. A.V. Dundzila vadovavo seminarui apie galimą skaitytuvų (kompiuterių) panaudojimą humanistinėse Pabaltijo studijose.

Gegužės 17 d. dr. B. Ciplijauskaitė iškėlė senąsias temas, naujoviškai pergyventas dabartinėje Lietuvos poezijoje. Dr. J. Balys paruošė pranešimą apie retrospektyvinę ir dabartinę lietuvių bibliografiją (Jo pranešimą perskaitė dr. N. Remeikienė). A. Kantautas pateikė pranešimą apie medžiagą, liečiančią Lietuvą, surinktą Kanados ir JAV bibliotekose. Bibliotekininkas Kantautas drauge su žmona Matilda dirbo prie savo studijos dešimtį metų; tikimasi, kad jų darbas, remiamas Kanados ir lietuvių institucijų, bus greitu laiku išspausdintas. Šioje ir popietinėje bibliografijos sesijoje diskusijose konstruktyviai pasireiškė dr. J. Cadzow, lituanistinio rinkinio vadovas Kento universitete. Dr. K. Ostrauskas pažvelgė į tremtinį kūrėjo akimis ir jį pateisino. Dr. J. Misiūnas vadovavo pranešimų sesijai apie Pabaltijo kraštus ankstyvais naujaisiais amžiais.

(Nukelta į 6-tą psl.)

Į TALKĄ DAINININKAMS!

Lietuvių Dienos Adelaidėje ir dainų šventė jau mažiau, kaip už pusmečio. Visų kolonijų chorai šiam didžiajam įvykiui intensyviai ruošiasi. Tačiau chorvedžiai nusiskundžia, kad dainininkų skaičius choruose nėra gausus. Visokie bandymai į chorų sudėtį įtraukti kiek galima didesnį dainorių skaičių ne visur yra sėkmingi. Kame viso to priežastis, sunku nustatyti.

Nesinorėtų tikėti, kad daugumą mūsų būtų apėmusi apatija ir nerangumas, ar jau esame praradę tautinę savigarbą.

Niekas nestovi vietoje. Kur nėra pažangos, vyksta atvirkščias procesas- smukimas. Mūsų tautinis pasididžiavimas - chorai ir lietuviška daina, nesulaukę mūsų visų paramos, ilgai bent šiandieniniame lygije neišsilaikys ir pamažu ims nykti.

Dainų šventėse mes laukiame netik, kad dainos žaviai praskambėtų, bet mus nemažiau imponuoja ir dainininkų masė. Ir šią masę ir dainos skambesį galime kurti tik mes patys.

Šių metų gale įvykstanti dainų šventė nėra eilinė. Pirmą kartą L. Dienose ir programoje ir žiūrovų eilėse turėsime svečių iš Amerikos. Negi mes pasirodysime, kaip suskurdusi, tolimam pasviety užsimetusi lietuvių kolonijėlė? Tikriausia nė vienas mūsų to nenorime. Iš tiesų, mes galėtumėm padaryti daugiau negu mes patys manome, jeigu tik parodytumėm daugiau gerų norų.

Padarykime, kad būsimoji dainų šventė būtų dar geresnė už buvusias. Kad ji susilietų visu savo grožiu ir liktų maloniu prisiminimu jaunimui, užjūrio svečiams ir svetimtaučiams.

Kad šio tikslo pasiektumėm, dar kartą kreipiamės į būsimus choristus ir tuos balsingus tautiečius, kurie geba gražiai traukti sutartines savo ar savo draugų pobūviuose. Dar yra pakankamai laiko įsijungti į chorus ir juos fiziniai bei dvasiniai sustiprinti.

Juk vistiek į Lietuvių Dienas Adelaidėje sugūžės šimtai, o gal tūkstantis ar kitas lietuvių iš visų krašto kampų. Tad laukiame visų ne vien kaip turistų, bet kaip savo tautinę pareigą atlikti pasiruošusių brolių.

Nuo šios dainų šventės pasisekimo, didele dalimi priklausys ir būsimos po jos dainų šventės. Jei ši dainų šventė praeis blankiai, vargu beatsiras pakankamai entuziazmo ruošti sekančią. Kai nutils lietuviška daina, nustos plakusi ir lietuviška širdis ir mes liksime tik bevardė emigrantų grupelė.

***

Birželio 16 d. Išvežtųjų Minėjimas Adelaidėje. Trijų tautų – Estų, Latvių ir Lietuvių jungtinis choras gieda "Requiem", diriguoja Genė Vasiliauskienė.

Tautos sveikata

KUPSTAI SVEIKATOS ĮSTATYMŲ KELYJE

Viena iš priežasčių, dėl ko buvo paleisti abieji Australijos parlamento rūmai ir įvyko gegužės 18 d. nauji rinkimai buvo ta, kad senatas, kuriame dauguma turėjo opozicija, du kartu atmetė vyriausybės parengtų įstatymų 6 projektus, kurių tarpe buvo ir visuotino laisvo sveikatos rekalų tvarkymo įstatymo projektas. Prieš vyriausybės parengtą įstatymo projektą aštriai stojo gydytojai: per savo organizacijas varydami plačią propagandą spaudoje, per radiją, per televiziją, plakatais ir t.t. Savo propagandinėj kampanijoj jie tvirtino, kad įvedus vyriausybės parengtą visuotiną laisvą sveikatos reikalų tvarkymo įstatymą, nukentes medicinos standartas, pacientai neteks ryšio su savo gydytojais, pacientai bus paversti tik numeriais, medicinos profesija bus paversta tik apmokamais tarnautojais ir t.t. Panašūs, tik dar papildyti argumentai opozicijos buvo kartojami parlamente ir vėliau rinkiminėj propagandoj. Pav., kai kurie opozicijos nariai tvirtino, kad veikianti Australijos sveikatos reikalų tvarkymo sistema esanti pati geriausia visame pasaulyje ir tik gal kai kas reikėtų papildyti.

Iš vyriausybės pusės buvo stengiamasi sugriauti opozicijos tvirtinimus. Esą pagal dabar esančią sistemą tik turtingieji gali pilnai naudotis medicinos pagelba. Dalis gyventojų (apie 10%) visai neapdrausti. Neturtingieji nepasinaudoja gydytojų pagelba dėl brangumo. Reikia draustis med. ir ligoninių fonduose, kurių yra virš 100, jie nepadengia išlaidų. Tuose fonduose patys gydytojai turi interesus.

Po rinkimų, vyriausybė laimėjusi daugumą, stengsis pravesti anuos 6 užblokuotus įstatymų projektus, jų tarpe ir visuotino laisvo sveikatos tvarkymo įst. projektą. Pirmiausia tie projektai bus svarstomi Atstovų rūmuose, kur vyriausybė turi daugumą, po to bus siunčiami į senatą. Jei senatas vėl jų nepraleis, tada jų likimas bus nulemtas bendrame abiejų rūmų posėdyje. Gydytojai jau dabar deklaruoja, kad nebendradarbiaus su vyriausybe, jei įstatymas ir praeis. Bet yra ir kitaip manančių gydytojų.

Įdomu patirti, kaip į Australijos medicinos reikalų tvarkymo sistemą, kokia iki šiol veikė, žiūri kiti, tiesioginai toje kovoje nedalyvaujantieji.

Neseniai jaunas Anglijos mokslininkas – tyrinėtojas dr. Michael Goldacre (gimęs Australijoje),

(Nukelta į 7-tą psl.)

MOTIEKAITIS – PUIKUS ČELISTAS

Vienas muzikos kritikas, peržvelgdamas Šostakovičiaus 14 – sios simfonijos pastatymą praėjusią savaitę Sydnejaus Operos rūmuose, tarp kita ko rašė: orkestras skambėjo nuostabiai, ypač čelo solistas Al. Motiekaitis (S. Telegraph 7.7.74)

Al. Motiekaitis apie prieš metus laiko atsikėlęs iš JAV. Jis groja čelo Sydnejaus simfoniniame orkestre.

***

IŠIMTAS ŽODIS "COMMONWEALTH"

Mažai kam pastebint, naujai išleistose 1,2 dol. banknotų serijose išleistas žodis "Commonwealth" ir palikta tik "Australia" Tas bus ir su kitais banknotais – 5,10,20 dol. kada bus leidžiamos jų naujos serijos.

Visuose oficialiniuose dokumentuose šis pakeitimas taip pat padarytas.

***

RŪPESČIAI DĖL DERLIAUS

Žiniomis iš Maskvos, sovietų spauda įspėja, kad dėl mechaninių trūmų ir dėl vienuolikoj respublikų blogo oro gali susitrukdyti šių metų puikaus derliaus nuėmimas.

Pravda praneša, kad vidur. Volgos rajonuose "daugelis mašinų liko neparengtos išeiti į dirvas: trūko kombainams bėgių, sankabų volelių, o kirtimo mašinoms – virbų".

***

NEPAMIRŠTAMOS SUKAKTYS

Šiais metais sueina 30 metų kai palikę Lietuvą pasitraukėme į Vakarus, tikėdamiesi greitai grįžti. Deja, likimas buvo mums kitas skirtas, mes iki šiol dar nesugrįžome. Šis tragiškas įvykis pasiliko kaip žaizda ant tautos kūno, negijanti ir neužgydoma. Trisdešimties metų laikotarpis išgyventas skausme ir sielvarte, bet tvirtame pasiryžime gyventi ir laimėti.

Šią sukaktį reikėtų paminėti, ne tik spaudoje, bet ir bendruomenės veikloje. Tiek daug turime išgyvenimų ir prisiminimų, atnaujinkime save senais pažadais, anais išgyventais jausmais ir pamatysime, kiek beesame lietuviais? Šitoji sukaktis yra gera proga save patikrinti, nuvalyti savo asmenybę nuo laiko apneštų dulkių ir, gal būt, naujai pasiryžti, sustiprėti naujam lietuviškam gyvenimui.

Antra svarbi sukaktis, tai 50 metų nuo pirmosios Dainų Šventės Lietuvoje 1924 m. Esame dainorių tauta, turime daug gražių dainų ir nemažai chorų. Visos kultūringos tautos savo dainas labai myli, ir kiekvieną tokią progą iškilmingai pamini. Latviai neseniai šventė 100 metų sukaktį nuo pirmosios savo dainų šventės ir tautos himno pradžios. Deja, mes buvome rusų labiau spaudžiami ir tik savo pirmąją dainų šventę galėjome suorganizuoti nepriklausomoje Lietuvoje.

Kaip tik šiais metais turime gerą progą tą sukaktį paminėti. Metų pabaigoje Adelaidėje vyksta Lietuvių Dienos ir Dainų Šventė. Į šventę atvyksta iš Amerikos mūsų ryškiausias kompozitorius Br. Budriūnas. Mūsų chorai tai šventei jau seniai ruošiasi ir reikia manyti jie bus puikūs. Žmonių taip pat turėsime, tik reikėtų vienas kitą dar paraginti, kad būtų daugiau, kad būtų gražiau, iškilmingiau.

Dainų šventę reikėtų skelbti kaip jubiliejinę šventę. Daugiau istorinių žinių reikėtų paskelbti spaudoje, specialiniame leidinyje ir kalbose. Tokiu būdu paminėsime pirmąją dainų šventę, kuri buvo Kaune 1924 metais, būsime atlikę didelį ir gražų darbą.

Trečioji sukaktis turėtų įvykti kitais metais, 1975, tai M.K. Čiurlionio 100 metų nuo jo gimimo. Apie tai jau plačiai rašė mūsų kultūrininkas, aktorius Paulius Rūtenis "Mūsų Pastogėje". Jo sugestijas reikėtų priimti ir eiti prie darbo. Manau, kad jis gerai pergalvojęs jas mums pasiūlė ir ne daug ką geriau galėtume norėti. Šis darbas reikalauja ilgo pasiruošimo chorams, spaudai, tinkamų salių suradimams ir t.t. Todėl nereikėtų delsti, tuoj pat sudaryti specialų komitetą ir pradėti darbą.

Tų darbų neturėtume išsigąsti, jie yra sunkūs, bet įveikiami. Tik tuoj pat pradėkime planuoti ir dirbti, kad nebūtų per vėlu.

am.

***

Adelaidės lietuvių tautinių šokių grupė "Žilvinas" ir jos vadovė R. Bielskytė
Nuotrauka A. Budrio

ŽILVINO 25 METŲ JUBILIEJAUS KONCERTAS

Nepajutome kaip laiko tėkmė mus nunešė į trečią dešimtį šiame kalvų papėdėje įsikūrusiame mieste. Atvykome, rodos, tik vakar, tiktai stabtelti, kad vėlei keliautume, nors ir aplinkiniais keliais, bet atgalios: į ten, kur liko namai ošiančių klevų pavėsyje.

Sukaktys ir jubiliejai šiandien primena mums pirmuosius žingsnius šioje šalyje. Daug turėjome meno vienetų, kurie skaidrino savo pasirodymais mūsų pirmąsias dienas, kurie priminė atsineštą pareigą, kuriais parodome savosios tautos kultūros lobius, kurie gal liks dalimi šio krašto tautos kultūros.

Mūsų tautinių šokių grupių pasirodymai visuomet yra mielai laukiami netik mūsų tautiečių, bet ir svetimtaučių. Adelaidės lietuvių tautinių šokių grupė "Žilvinas" labai dažnai pasirodo australiškai publikai, gal net dažniau negu lietuviškai. Š.m. liepos 6 dieną "Žilvinas" šventė savo darbo ir veiklos jubiliejų: viešų pasirodymų - koncertų. Koncertas įvyko Lietuvių Namuose. Scena papuošta 25 skaitmeniu, plaukiančių tinkluose paskendusių bangų šešėlyje.

Koncertą - vakarą pradėjo "Žilvino" administratorius V. Vencius, pakviesdamas "Žilvino" vadovę R. Bielskytę. Vadovė gražia lietuvių kalba trumpai perbėgo grupės istoriją ir darbą bei sunkumus, kuriuos tenka nugalėti dirbant su šių dienų jaunimu. Gražiai paminėjo pagelbininkes, buvusias grupės vadoves, kurios ir šiandien nors tiktai patarimais, bet vistiek tebedalyvauja grupės gyvenime.

Pirmasis grupės vadovas ir jos subūrėjas V. Ratkevičius, ilgesnėje kalboje pabėrė pluoštą atsiminimų iš pirmųjų grupės gyvavimo dienų. Tuo ir baigėsi oficialioji jubiliejinė dalis.

Pirmieji programoje pasirodė akordeonistas E. Jucius ir jam pritare elektrine gitara K. Bogušauskas. Gražiai nuskambėjo Živago valsas, bet šia proga norėjosi išgirsti lietuvių liaudies muzikos, bet jaunuoliai, matyt, išpildė tai, ką geriausiai mokėjo. Pagaliau pasirodė šokėjai, vikriai sušokdami Žiogelius ir Blezdinginį Jonkelį. Ispaniška gitara du ispaniškus dalykėlius: Farruca ir Malaguena paskambino L. Guščaitė. Abu dalykelius išpildė gana gražiai, bet ir vėlei lietuviška muzika būtų labiau tikusi. O gal ispaniška gitara negalima lietuviškos kompozicijos išpildyti? Dar du tautiniai šokiai: Kubilas ir Gyvataras ir pirmoji programos dalis užsibaigė.

Antroji dalis pavadinta:: "Rudens vakaras Lietuvoje". Scenoje, liūdnai skambant 'Lietuva brangi' dainai, pasirodė senutė su rateliu, kuri pradėjo pasakoti apie metų "sezonus" ir ūkio darbus, taip pamažu prieinant prie šokio, kurį "Žilvino" šokėjai išpildė. Pradedant Blezdingėle, baigiant Malūnu. Tai ir buvo pagrindinė vakaro dalis, gal bereikalingai įvilkta rudens vakaro nuotaikon, kurios, jau labai susendinta senelė, neperdavė savo pasakojimais. Liudna per visa montažą besitesianti Lietuva brangi meliodija, neprisidėjo prie labai gražiai ir judriai sušoktų tautinių šokių. Reikėjo linksmų, šokiui prideriančių dainų ir gražių išėjimų, kas turint įgrotas juosteles, gana lengvai įmanoma padaryti.

Nors "Žilvino" vadovė R. Bielskytė dar jauna kaipo mokytoja, bet grupę valdo pasigėrėtinai ir šokiuose jautėsi disciplina ir grakštus judesys.

Malonu buvo stebėti šokėjus ir šokėjas beveik iki "siūlės" tautiniais rūbais ir apavu apsirengusius. Visi šokiai išpildyti gerai ir skoningai nors scenoje nebuvo galima labiau "išsitiesti". Muzika sklido per garsiakalbius ir muzikanto nesimatė. Rodos nedidelis dalykėlis, bet visgi prisidedantis prie bendro vaizdo. Kiek teko patirti "Žilvino" grupės rūbais ir apavu labai daug rūpinosi ir įdėjo darbo "Žilvino" administratorius ir tėvų komitetas.

Po koncerto "Žilvino" grupę ir jos vadovę sveikino beveik visos Adelaidės lietuvių organizacijos, jubiliejaus proga įteikdamos dovanėles.

Vėliau prie vaišių stalo buvo perskaityti sveikinimai, gauti raštu.

Nors oras buvo šaltas ir lietingas, bet publikos prisirinko veik pilna salė.

Sveikiname mūsų grupę "Žilviną" 25-rių metų jubiliejaus proga ir linkime jos jaunai vadovei R. Bielskytei ištvermės, administratoriui V. Venciui jėgų ir sėkmės, o šokėjams giedrios jaunystės ir miklių kojų.

Tegul Žilvino jūros pakrantė amžinai puošiasi balta putele.

V.K.

***

KEIČIASI ORO APRAIŠKOS

Metereologijos biuro surinktais duomenimis, Australijos didesniuose miestuose vyksta palaipsniškas temperatūros kilimas, didėja krituliai, ir manoma, kad to išdavoj oras pasidarys drėgnas ir tvankus. To priežastis – žmonių susikaupimas didesniuose krašto centruose, bet svarbiausia – monsūniniai vėjai, tropiniai ciklonai ir neįprastas oro cirkuliavimas aukstuosiuose atmosferos sluoksniuose. Tolimesni tyrimai parodė, kad monsūnai kurie atneša drėgmę į tropines zonas, pasistumė žemiau įprastinės paralelės.

***

Adelaidės tautinių šokių grupė "Žilvinas" po š.m. liepos 6 d. koncerto Lietuvių Namuose. Dešinėje "Žilvino" adm. p. V. Vencius. Nuot. A. Budrio

spaustuvės vajus

Iš "M.P." Nr. 28	$4797.45
Brisbanės Liet. B-nės auka iš Bendruomenės kasos "Mūsų Pastogės spaustuvei įsigyti.	$120.00
J. Miškinis	$5.00
Dr. A. Kiaušas	$10.00
A. Steinertas	$2.00
J. Rusgys	$5.00
A. Ramanauskas	$2.00
Dr. kun. P. Bačinskas	$5.00
J. Federavičius	$2.00
V. Musteikis	$4.00
A. Kocius	$1.00
X X X	$3.00
A. Perminas	$1.00
B. Butkus	$1.00
A. Adomaitis	$1.00
A. Mališauskas	$2.00
E. Barton	.50
H. Petrauskas	$1.00
A. Birškys	$5.00
A. Kavaliauskas	$1.00
K.M. Veselis	$2.00
A. Logan (Sctoch lady)	$1.00
P. Jurgutis	$2.00
K. Nicys	$2.00
R. Plasmeyer	$1.00
A. Baumanas	$5.00
L. Bauman	$1.00
L. Bauman	$1.00
S. Sagatys	$10.00
V. Stankūnas	$2.00
V. Laurinaitis	$2.00
K. Stankūnas	$2.00
F. Mališauskas	$3.00
P. Zabukas	$2.00
V. Kuliešius	$1.00
Č. Cvilikas	$1.00
A. ir E. Vilkinas	$3.00
B. Malinauskas	$3.00
V. Lorencas	$5.00
I. Egorova	$1.00
V. Norkūnas	$2.00
M. Dmitrenko	$1.00
V. Kaciūnas	$10.00
V. Zablockis	$3.00
J. Bartulis	$2.00
K. Jonušas	$1.00
J.L. Laughren	$1.00
A. Pareigis	$2.00
B. Mažeika	$5.00
L. Pažūsis	$5.00
P. Vaišnys	$5.00
Č. Kolominskas	$2.00
A. Kudžius	$10.00
A. Gudaitis	$1.00
K. Gudaitis	$1.00
P. Smolskis	$41.00
Tomas Kašauskas	$5.00
K. Daniškevičius	$10.00
Z. Vičiulis	$10.00
A. Kutka	$10.00
J. Dočkus	$20.00
VISO:	$5165.95

OPEROS RŪMŲ ADMINISTRATORIAUS RŪPESČIAI

Naujai pradėjęs eiti pareigas Operos rūmų administratoriaus pavaduotojas pareiškė, kad jis jau pat pradžioje susidūrė su pirma didele problema – žiurkėmis. Apatines Operos rūmų dalis užpuolė šimtai mažų graužikų, termitų, kitokių kenkėjų. Taigi kenkėjų kontrolė, vėsinimo įrengimo vamzdžių užsikimšimai (imant jūrų vandenį iš giliai, vamzdžių užblokuoja žuvys, priauga kriauklių ir t.t.). Bet tai tik dalis kasdienių darbų. Reikėjo perkeisti 3 transformatoriai, sutaisyti išmuštą specialaus stiklo langą, kurio sutaisymas $5000. Pasitaiko ir vandalizmo – koncerto salėj supiaustyta sedynė, rasti meginimai įsilaužti. Rūpintis saugumu irgi nemaža problema, nes rūmai turi 900 kambarių.

***

QUO VADIS GERMANIA?
Pranešimas iš Vakarų Vokietijos

Suterliojo šventes, sutrukdė pamokslą ir pamaldas, nuplėšė religines vėliavas Miunchene, išniekimo žydų kapus Maince.

Terlioti šventoves ir trukdyti pamokslą paskatino abortų reformos klausimas. Abortai V. Vokietijoje yra uždrausti. Išimtys teleidžiamos labai mažos, ir jos yra komplikuotos. Dabartinė koalicija suprojektavo iki trijų mėnesių neštumo leisti abortus laisvai daryti. Prieš tokį projektą pasipylė protestai. Vieni reikalauja palikti dabartinę padėtį, kiti – dalyką pavesti gydytojų nuožiūrai, treti – priimti vyriausybės projektą.

Už palikimą dabar veikiančios tvarkos, išskyrus atvejį, kai neštumas būtų pavojingas, motinos gyvybei, pasisakė V. Vokietijos katalikų episkopatas ir evangelikų vadovybė. Ypač griežtai pasisakė kard. Doepfner. Jis abortus laiko negimusių kūdikių žudymu. Du trečdaliai gydytojų yra prieš dabartinį Bonnos projektą. Apklaustų moterų dauguma pasisakė už teisę joms pačioms apsispręsti.

Iki šiol tas klausimas tebuvo diskutuojamas spaudoje, konferencijose ir pan., bet per Velykas padaryta ir tai, ko dar V. Vokietijoje niekad nebuvo daroma: ant katedros ir trijų žymiųjų bei centrinių šventovių Miunchene buvo juodais, raudonais ir oranžiniais aliejiniais dažais išrašyti šūkiai, kalbantieji prieš paragrafą, draudžiantį abortus. Būtent "218 turi būti pašalintas, Doepfner turi būti pašalintas. Turėti vaikų ar ne, mes (t.y. moterys) nupsrendžiam, bet ne Doepfneris, gydytojai ar parlamentarai". Buvo nupiešta ir svastika. Vėliau buvo visokių šūkių, pirmoje eilėje įžeidžiančių kard. Doepfnerį, įrašytų ant trijų katalikų šventovių Duesseldorfe.

Kardinolo Doepfnerio pamokslas sutrukdytas pirmąją Velykų dieną. Pradėjus jam kalbėti ir apie katalikų nusistatymą prieš suprojektuotą reformą abortų reikalu, iš vienos klausyklos pasigirdo moteriškas skardus balsas: "Alio, alio! Čia kalba nesuteptoji Mergelė Marija. §218 turi būti pašalintas. Kardinole, ką sakot apie 218 paragrafą?". Šioje vietoje kardinolui nutilus, vėl prabilo tas pats balsas: "Jus nieko apie tai nesakot?". Taip kalbant moteriškam balsui, tuoj pašoko iš savo vietos vienas amerikietis kunigas ir, įbėgęs į klausyklą, nutildė balsą. Pasirodo klausykloje buvo įtaisytas aparatas su iš anksto įkalbėta juosta. Aparatas buvo sujungtas su laikrodžiu, nustatytu pamokslo metui.

Prieš pat Mišias, laikytas Velykų pirmą dieną vakare, viename katedros portale trys mokinės, 17 ir 18 m. amžiaus, dainavo ir šoko, o vyrukai draskė nuo katedros kabojusias vėliavas. Siekiant užkirsti kelią šventovių terliojimui, įvestas jų saugojimas.

Iš Velykų pirmos dienos į antrą Maince, žydų kapinėse išniekinti 98 kapai. Ant pastarųjų paminklų baltais aliejiniais dažais įrašyti šūkiai "Raus", "Heil Hitler" ir nupieštos svastikos. Toks žydų kapų išniekinimas nėra pirmas V. Vokietijoje, bet šį kartą įvykdytas per Velykas.

Minėtų išsišokimų autoriai dar nėra išaiškinti. Tebeieškomi ir jų vydytojai, išskyrus minėtas mokines, kurias policija tuoj suėmė. Bet, reikia manyti, viso to autoriai yra kairieji radikalai. Jais čia yra laikomi komunistai ir jų artimieji. Siekdami savo, jie trypia viską, kas yra krikščioniška bei kas surišta su krikščioniška morale. Kad sukeltų žydų nepasitikėjimą vokiečiais ir neapykantą jiems, radikalai niekina žydų kapus. Tai patvirtina ant pastarųjų paminklų hitleriškų šūkių rašymas ir svastikų piešimas. Neįtikėtina, kad nacionalsocialistų įpėdinė nacionalistų partija būtų tai padariusi. Ši partija yra taip silpna, kad neturi nė jėgų tokiems dalykams. Kas kita su kairiaisiais radikalais, kurie yra paveržę bei baigia paveržti aktyviausią V. Vokietijos jaunimą, kurį gali visur savo uždaviniams panaudoti.

Vokiečiai neatsimena, kad su šventovėmis bei su jose laikomomis pamaldomis būtų kada nors panašiai pasielgę net hitlerininkai.

(Iš "T.Ž.")

***

Birželio 16 d. išvežtųjų minėjime Adelaidėje, trijų chorų dirigentai: Estų Mrs. M. Pruul, Latvių Mr. K. Svenne ir Lietuvių p. G. Vasiliauskienė.

IŠVEŽIMŲ MINĖJIMAS ADELAIDĖJE

Prisimenant Lietuvos, Latvijos ir Estijos ramius ir nekaltus gyventojus, kuriuos Sovietų S-ga prieš 33 metus pradėjo masiniai tremti iš jų tėvynių, pagerbiant visus žuvusius tremtinius, primenant visiems Sovietu S-gos padarytas Pabaltijo tautoms skriaudas ir reikalaujant tų skriaudų atitaisymo, Pietų Australijoje Baltų Taryba surengė birželio 16 d. viešą trėmimų minėjimą.

Tą dieną, iš ryto lietuvių Šv. Kazimiero koplyčioje buvo atlaikytos pamaldos už mirusius tremtinius, o po pietų buvo padėtas vainikas prie Karių paminklo, North Terrace.

Išvežimų minėjimas vyko Adelaidės rotušės salėje. Po "God Save the Queen", atidaromąjį žodį tarė Baltų Tarybos pirmininkas Juozas Lapšys. Už mirusius tremtinius jungtinis pabaltiečių choras sugiedojo "Requiem". Baltų Tarybos vicepirmininkas I.V. Ozols savo kalboje supažindino klausytojus su Pabaltijo tautų tragedija ir apibūdino šio minėjimo reikšmę. Pagrindinis kalbėtojas buvo "The Advertiser" užsienio skyriaus redaktorius Bill Guy. Mums draugiškų tautų prisiųstas užuojautas ir Baltų Tarybos paruoštą rezoliuciją Australijos Ministeriui Pirmininkui, kuri buvo priimta plojimu, perskaitė Pabaltiečių Moterų S-gos pirmininkė B. Kavals.

Koncertinėje minėjimo dalyje, estų mišrus choras padainavo 3 dainas. Ezergailis Trio - trys jauni latviukai styginiais instrumentais atliko ištraukas iš Ernst von Dohananyi "Serenade Opus 10".

Įspūdingiausiai pasirodė jungtinis lietuvių ir latvių mišrus choras, pasigėrėtinai sudainavęs J. Naujalio ir J. Juzeliūno "Lietuva brangi", diriguojant G. Vasiliauskienei; E. Melngailis "Senatne" (latviškai) ir B. Budriūno "Mano protėvių žemė", diriguojant K. Svenne. Ypač galingai nuskambėjo paskutinioji daina, kuri buvo puikiai išpildyta kartu su soliste G. Vasiliauskiene, akomponuojant R. Kubiliūtei.

Išvežimų minėjimas buvo užbaigtas jungtiniam pabaltiečių chorui sugiedant Lietuvos, Latvijos ir Estijos Himnus.

A.L.Ž.

***

MŪSŲ CHORAMS REIKALINGI GERKLINGI IR BALSINGI VYRAI, PRISIDEKITE PRIE MŪSŲ!

UŽTRAUKSIME NAUJĄ GIESMĘ, BROLIAI,
KURIĄ JAUNIMAS TESUPRAS,

ADELAIDĖS JAUNIMAS VEIKIA

Adelaidės lietuviškasis jaunimas, susibūręs į PLJ S-gos skyrių, nuo pat įsikūrimo yra gana veiklus. Bet šis aktyvumas buvo daugiau uždaras, apsiribojantis tarpusavėj veikloj.

Didžiausia kliūtis jaunimui pabendrauti ir plėsti organizacinę veiklą buvo stoka tam tikslui patalpų.

Virš 20 metų kiekviena proga garsiai deklaravę, kad visas mūsų dėmesys skiriamas mūsų jaunajai kartai, kuri vieną dieną turėsianti perimti mūsų tautinę veiklą, kažkaip nesuradome jaunimui nė vieno kambarėlio, nors didžiavomės erdviais Katalikų Centro rūmais ir Lietuvių Bendruomenės Namais (net trim pastatais).

Įsirengėme patogius barus, bibliotekas ir kitus senimui patogumus, o jaunimas taip ir liko pamestinuko padėtyje.

Tik pereitais metais, įsisteigus PLJ S-gos skyriui Adelaideje sio skyriaus pirmininko dr. A. Stepano apsukrumo dėka buvo gautas jaunimo reikalams kambarys Katalikų Centre. Sutelktinėm jėgom jaunimas gautas patalpas išsidažė "sumobilizavo" baldus, indus ir kitus reikmenis ir čia įsipilietino.

Būstinė buvo iškilmingai atidaryta ir "pakrikštyta" vardu Kangarys. Tik jaunimo laki fantazija galėjo tokį vardą sugalvoti. Ką žodis Kangarys reiškia niekas nebando išaiškinti. Gal tai dviejų kultūrų ar dviejų kalbų sumuštinis (Kangaroo - kambarys). Kaip ten bebūtų, bet jaunimas atrodo ir savo būstine ir jos vardu yra patenkinti. O tai svarbiausia. Jokie pašaliniai asmenys (ne jaunimas) čia nosies nekaišioja ir jaunimas jaučiasi ponais savo valdose.

Čia renkasi netik PLJ S-gos nariai, bet ir studentai ar šiaip neorganizuotas jaunimas. Visi jie čia jaučiasi kaip namie.

Nebe už kalnų būsimasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas P. Amerikoj. Norinčių ten nuvykti netrūksta. Trūksta tik pinigų kelionės išlaidoms. Todėl jau dabar jaunimas telkia visą savo išmonę, kaip ir kokiais būdais paliesti savo tautiečių širdis ir kišenes, kad reikiamu laiku atsirastų kasoje pakankama suma delegatų kelionei finansuoti.

Ta dingstimi birželio 29 d., jaunimas suruošė Katalikų Centre poezijos ir dainų vakarą. Kaip ir anksčiau organizatoriai ieškojo naujų formų parengimui pravesti, kad jis būtų įdomus ir kuo nors skirtųsi nuo jau buvusių parengimų. Jaunimo išradingumu ir šiuo atveju neteko nusivilti.

Šį kartą jaunimas bandė trupučiuką pakilti virš mūsų vargenos žemelės į erdves. Tam tikslui pasiekti buvo panaudota ne modernioji technika, o paprasčiausios dažytojų kopėčios ir gamakai. Iš kur jie ir sumobilizavo tokią pokilio įvairovę. Vienos jų buvo vos keliu pakuopų. o kitos taip aukštos, kad aukštoj salėj vienas programos atlikėjas sėdėjo galva lubas parėmęs, o kito vos kojos kyšojo pro višutines scenos draperijas. Vieni atlikėjai tenkinosi scenos pakila, kiti naudojosi salės grindimis. Tačiau visa tai netrukdė programą darniai pravesti. Režisūra buvo be priekaištų. Veikėjai be sutrikimų, laiku ir vietoj savo įnašą atidavė be pastebimos įtampos ar nervingumo.

Programoj išsitęsė ilgi poetų ir atlikėjų sąrašai. Taí rodo, kad mūsų jaunimas mėgsta ir domisi lietuvių poezija. Viena po kito mergaitės ir vaikinai, gražiai lietuvių kalba, susikaupę ir su įsijautimu vaišino auditoriją poezijos burtais. Dominavo jaunesni ir moderniškesni poetai, kuriuos jaunimas labiau mėgsta. Bet atrodo atlikėjai pajėgė sudaryti ryšį su klausytojais.

Taip pat programoje jaunimas pasirodė su dainomis. Įprastinėj jaunatviškoj pozoj, susėdę ant scenos briaunos ir pritaikytų laiptų, buvo padainuotos kelios dainos. Jos buvo išpildytos be dirigento pagelbos, nors beveik tikra, kad čia neapseita be Rasos pagalbos, nors ji dėjosi eiline choriste ir sėdėjo jų viduryje. Dainos nesudėtingos, bet jaunų balsų išpildomos, praskambėjo skaidriai ir pakiliai. Kad taip Rasai pasisektų kuriais nors būdais šį balsingą būrelį prisivilioti ir įjungti į chorą Lituanika, kur Rasa vis dar tebedirba.

Bendrai šis jaunimo pasirodymas buvo skaidri prošvaistė mūsų pilkame ir apstingusiame lietuviškajame gyvenime. Norėtųsi jaunimui palinkėti, o gal pageidauti, kad tokie kultūriniai parengimai būtų dažnesni.

Tenka apgailestauti, kad jau minėtas žodinis rūpinimasis jaunąja karta vis dar tebeegzistuoja. Salėje nesimatė daugelio tų žmonių, kurie žadėjo ir vis tebežada jaunimo pastangas remti ar paremė vienu kitu doleriu ar buterbrodu, bet beveik niekuomet asmeniškai jaunimo parengimuose nepasirodo. Gal vis tebesivadovaujama "aukštąja politika" ar nepriimtina parengimo vieta? Ir vis dėl to jaunimo karavanas žygiuoja toliau, nepaisydamas mūsų gęstančio fariziejiškumo.

s.b.

***

Be vandens

Afrikos Tragedija

Didžiuliuose Afrikos žemyno rajonuose prieš penkerius metus prasidėjo baisi sausra. Tarp pusiaujo ir pietinės Sacharos dalies ketvirtus metus visiškai nelyja. Vandens ir pašarų trūkumas gręsia virsti biologine tragedija, kurios aukomis gali tapti šeši milijonai žmonių, gyvenančių Senegale, Malyje, Mauritanijos, Čado, Nigerio ir Aukštutinės Voltos valstybėse. Svarbiausias šios stichinės nelaimės kaltininkas yra ne tik sausra, bet ir kolonializmo epochos palikimas jaunoms Afrikos valstybėms; išplėšti gamtos turtai, žemės ūkio monokultūra, drėkinimo sistemų trūkumas, beveik jokios pramonės. Jeigu šių šalių gyventojai nesusilauks skubios tarptautinės pagalbos, jiems gręsia troškulio ir bado mirtis.

TRAGEDIJOS VAIZDAI

Tie, kas matė Čado ežerą anksčiau, nebegali jo atpažinti. Ežeras sumažėjo dviem trečdaliais. Atsirado daugybė salų, o liūnuose, kurie susidarė, nusekus vandeniui, pūva žuvys ir veisiasi milijardai uodų. Panašus ir dviejų didžiausių šio krašto upių – Senegalo ir Nigerio – vaizdas. Dar prieš metus, keliantis keltu per Nigerį, būdavo galima stebėti plaukiojančius begemotus, o dabar per šią upę galima perbristi nesušlapus kelių. Išnyko vešlios augalijos juostos upės pakrantėse.

Kuo minta galvijai, kurių šiame rajone buvo tiek daug? Seniai žinoma, kad šiuose kraštuose gyvulininkystė svarbesnė už žemdirbystę. Sausros metais galvijai plikai nuėdė žolę ganyklose, kurios ir anksčiau buvo gana skurdžios. Pašarų atsargų seniai nebėra. Per tą laiką krito iš bado milijonai galvijų. Niekas negali apskaičiuoti šios katastrofos dydžio. Kalbama, jog Mauritanijoje, kur dar prieš kelerius metus buvo apie 2,2 mln. galvijų, žuvo apie 80% viso gyvojo inventoriaus. Kitose penkiose valstybėse šie nuotoliai sudaro apie 40%.

Ką valgo žmonės? Suprantama, piauna gyvulius, nes jau nebesugeba ūkininkauti iš tų paskutiniųjų, dar likusių rezervų. Galvijai žūva nuo troškulio ir bado greičiau, negu žmonės gali suvalgyti jų mėsą. Visur guli saulėje gendantys galvijų lavonai, kuriuos puola grifai ir hienos. Saulės išdeginta žemė nustojo vaisingumo. Žmonės nebesėja grūdų, nes prarado viltį surinkti net tiek derliaus kiek buvo pasėję. Dažnai vienintelis išsigelbėjimas nuo bado mirties yra sėklai skirti grūdai. Nerasdami vandens, klajokliai geria gyvulių kraują.

Daugelis ekspertų tyrinėjo tokios ilgalaikės sausros priežastis. Sausra apima ne tik rajoną tarp Sacharos ir pusiaujo, bet ir Azijoje nuo Indijos, KLR iki Filipinų. Kai kurie ekspertai teigia, jog nepaprastos sausros priežastys yra bendresnio pobūdžio. Jie sako, kad kažkas atsitiko visos planetos klimatui, bet neaišku, kas.

KAS KALTAS?

Daugelis klimato problemų žinovų teigia, jog ši sausra yra pereinamo pobūdžio. Jie primena, kad praeityje klimatas daugelį kartų žymiai keitėsi. Pavyzdžiui ankstyvaisiais viduramžiais, atšilus Šiaurės pusrutulyje vikingai savo valtimis nuplaukdavo iki Groenlandijos ir Islandijos salų. Vėliau, XVI a., ledynai užtvėrė susisiekimą tarp Skandinavijos ir Islandijos, o Baltija net buvo virtusi užšalusiu ežeru. XV a. vėl atšilo ir per Alpių kalnus buvo galima perlipti net žiemą. Nuo XVI a. iki XIX a. pusės Europos klimatas palaipsniui vėso. Nuo ko priklauso tokie pasikeitimai? Tikriausiai nuo vakarų krypties vėjų stiprumo, kurie didina arba mažina šilumos kontrastus tarp arktinių ir vidutinio klimato zonų.

Neseniai pasigrido ir kitų nuomonių. Teigiama, kad mūsų laikų klimato pasiekeitimai ir ilgalaikė sausra priklauso ne nuo vakarų krypties vėjų pasikeitimo, o nuo atmosferos užteršimo. Saulės spinduliai šildo mūsų planetą, o atmosfera, į kurią išmetama daugybė degimo produktų, nebesugeba atiduoti saulės šilumos pertekliaus šaltiesiems sluoksniams. Taip atsiranda vadinamasis "šiltnamio efektas".

Tačiau, kalbant apie Afriką, tenka pažymėti, kad šiame kontinente temperatūra pradėjo kilti daug anksčiau, negu prasidėjo pramonės era. Apie tai liudija piešiniai Sacharoje esančiose Tasilio olose, kurie patvirtina Herodoto teiginį, esą antikiniais laikais Sacharoje gyvenę žmonės, buvo pilna žvėrių, pradedant gazelėmis, arkliais ir baigiant krokodilais.

Žinoma, negalima visiškai atmesti nuomonės, kad temperatūros pakilimą tarp Sacharos ir pusiaujo sukelia "šiltnamio efektas", kuris atsiranda dėl atmosferos užteršimo.

Tačiau kaip "šiltnamio efektu" paaiškinti tragišką kritulių sumažėjimą? Lietaus debesys, kurie drėkina Vakarų Afrikos plotus, ateina nuo Persų įlankos. Specialistai negali prieiti vieningos nuomonės, kodėl prieš penkerius metus pasikeitė debesų, slenkančių nuo rytinių Arabų pusiasalio pakrančių, kryptis. Teigiama, kad į šiaurę juos nukreipia anticiklonas, pučiantis nuo šv. Elenos salos. Šiaip ar taip aišku viena: dėl milijonų žmonių bado kalta ne vien sausra. Dramatiškos sausros pasekmės atsirado todėl, kad plotuose tarp Sacharos ir pusiaujo visiškai neišvystyta ekonomika. Prancūzų kolonializmas šiuose plotuose plėšikiškai eksplotuodavo gamtos turtus. Kolonizatorių primestą ūkininkavimo būdą paveldėjusios jaunos nepriklausomos Afrikos valstybės nepajėgė staigiai nieko pakeisti. Visa tai pažeidė ekologinę pusiausvyrą.

Anksčiau buvusioje Prancūzų Vakarų Afrikoje, taigi dabar sausros apimtoje srityje, prancūzai iškirto daugiau kaip 2 mln. ha savanos ir ten įrengė žemės riešutų plantacijas. Toks gamtos išprievartavimas negalėjo likti be pasekmių. Per tūkstančius metų sukurtas plonytis dirvožemio sluoksnis kelis dešimtmečius iš eilės buvo ariamas. Iš pradžių būdavo gaunami dideli žemės riešutų derliai. Šios plantacijos buvo svarbios jaunoms Afrikos valstybėms, kurioms žemės riešutų eksportas buvo vienintelis užsienio valiutos šaltinis. Bet žemė, kurios jau nebesaugojo medžiai, nebegalėjo atsispirti harmatamui – sausam ir karštam vėjui, nešančiam įkaitintas raudonas dulkes iš Sacharos. Šis vėjas kartais pučia ištisas savaites. Taip dykuma pasileido į savo pragaištingą žygį, ir nebuvo kam ją sulaikyt. Gruntiniai vandenys pasitraukė į gilesnius horizontus. Po penkerių metų sausros vietiniai gyventojai beviltiškai kasa sausą smėlį ten, kur anksčiau rasdavo vandens. Dar neseniai vedose – buvusių upiu vagose – vandens būdavo keliolikos centimetrų gylyje, o dabar vandens horizontai slūgso 30 m gylyje, ir niekas nebegali jų pasiekti, jeigu turi vien plikas rankas arba kastuvą. Išeitis tik viena: pradurti kupranugario arterija ir krauju numalšinti troškulį.

Nuo 1972 - rų metų rudens tūkstančiai ištroškusių, alkanų ir panikos apimtų žmonių bėga į pietus. Pakeliui jie nusiaubia tuos plotus, kur dar išliko išdžiūvusios augalijos. Nukerta kiekvieną rastą medį ir sušeria jo lapus galvijams. Dėl to dar didėja ekologinė katastrofa 8 mln. kvad. km plote, kur anksčiau afrikiečiai vertėsi gyvulininkyste ir žemdirbyste.

Daugybė sausros išvarytų žmonių bėga į miestus, kur ir taip pilna bedarbių.

***

ANT RYKLIO JODINĖJA

Ramiajame vandenyne buvo sugautas 5 metrų ilgio ryklis ir atvežtas į baseiną, kuriame yra dresiruojami delfinai. Sutramdyti šį jūros plėšrūną ryžosi Havajų šaly gyventojas Teku Junove. Niekas netikėjo, kad jam pasiseks ryklį prijaukinti. Tačiau drąsus dresiruotojas prijaukino tą pabaisą: jis dabar gali tą ryklį pasibalnoti ir ant jo jodinėti.

***

S.L.M.S.G.D-jos Valdyba: sėdi P. Daukienė, Migevičienė, stovi Ona Baužienė, O. Maksvytienė ir Br. Jarembauskienė, trūksta V. Kabailienės, L. Gasiūnienės ir S. Mauragienės. Nuotrauka V.M. Vilkaitis

Kas pirmasis nustojo ploti?

„Štai viena vinjetė iš tų metų, kaip iš tikrųjų kartą atsitiko. Vyko rajoninė partijos konferencija Maskvos provincijoje. Pirmininkavo jai naujas rajoninio partijos komiteto sekretorius, pakeitęs neseniai areštuotąjį. Baigiant konferenciją, buvo pasiūlyta pagerbti draugą Staliną. Suprantama, visi atsistojo (kaip visi pašokdavo ant kojų ir konferencijos metu kiekvieną kartą, kai tik būdavo suminimas jo vardas). Nedidelė salė skambėjo „audringais plojimais, kurie pereidavo į ovacijas". Tie „audringi plojimai, pereinantieji į ovacijas", tęsėsi tris minutes, keturias minutes, penkias minutes. Tačiau delnai pradėjo įskausti ir pakeltos rankos jau vargo. O senesni žmonės iš nuovargio pradėjo dusti. Visa tai nepakenčiamai kvaila jau atrodė ir tiems, kurie iš tikrųjų garbino Staliną. Tačiau kas gi išdrįs pirmasis liautis ploti? Rajoninio partijos komiteto sekretorius būtų galėjęs tai padaryti. Jis stovėjo platformoje, ir kaip tik jis buvo tasai, kuris pasiūlė sukelti tas ovacijas. Bet jis buvo naujokas. Jis užėmė vietą to žmogaus, kuris buvo areštuotas. Jis bijojo! Juk NKVD vyrai stovėjo salėje ir plojo ir žiūrėjo, kas pirmasis liausis! Ir toje nežymioje, Vadui nežinomoje salėje buvo plojama ir toliau — šešias, septynias, aštuonias minutes! Jie buvo jau baigti! Štai juos ir sutvarkė! Jie dabar jau nebegalės sustoti, kol neišgrius dėl širdies atakos! Tie, kurie buvo perkimštos salės gale, tie, aišku, galėjo truputį sukčiauti — ne taip dažnai, ne taip smarkiai, ne taip uoliai ploti, bet kaip gi su tais ten prie prezidiumo, kuriuos bet kas gali užmatyti? Vietinio popieriaus fabriko direktorius, nepriklausomas ir tvirto nusistatymo vyras, stovėjo kartu su prezidiumu. Suprasdamas, kaip visa tai dirbtina ir kokia nepakenčiama yra padėtis, jis vis tiek dar plojo! Devynios minutės! Dešimt !Kentėdamas jis žiūrėjo į rajono partinio komiteto sekretorių, bet tas vis nedrįso sustoti. Beprotybė! Visi iki vieno tokie! Su neįtikimu entuziazmu veiduose, dairydamiesi į vienas kitą, skatinami menkutės vilties, rajono vadai vis plojo ir plojo, kol kai kurie net sukrito, kur buvo stovėję, ir turėjo būti išnešami! O tie, kurie liko, vis dar nepasidavė... Pagaliau, kai praėjo vienuolika minučių, popieriaus fabriko direktoriaus veide pasirodė valdininkiška išraiška, ir jis atsisėdo. Ak, ir tada įvyko stebuklas! Kur gi dingo visas tas visuotinis, nesulaikomas, nenusakomas entuziazmas? Tada visi iki vieno nustojo plojęs ir susėdo. Jie buvo išgelbėti! Voveraitė buvo pakankamai gudri iššokti iš riedančių ratų.

„Tačiau, va, šitaip jie išsiaiškino, kas čia yra tokie dar nepriklausomi. Ir štai kaip jiems pasisekė juos išjungti. Tą patį vakarą fabriko direktorius buvo areštuotas. Jie nesivaržydami paskyrė jam dešimt metų visiškai už ką kita. Tačiau kai jis jau pasirašė formą 206, paskutinį dokumentą, kuriuo baigiamas tardymas, jo tardytojas priminė jam:

— Niekada pirmasis nenustok ploti!"

(iš A. Solženicyno „Gulago salynas")

SAVO KLASĖS IŠDAVIKAI

Sako, kad Kinijos vadai mėgsta pajuokauti ir anekdotus pasakoti.

Kai dabar Kinijoje viešėjo Britanijos parlamento opozicijos vadas E. Heathas, ministeris pirmininkas Čou En-lajus jam papasakojęs anekdotišką savo pasikalbėjimą su Chruščiovu. Tuomet Čou En-lajus viešėjo Sov. Sąjungoje, ir vieno pasikalbėjimo metu Chruščiovas jam pradėjęs aiškinti, kad, girdi, abu jie esą daug kuo panašūs, išskyrus vieną bruožą: jis, Chruščiovas, esąs kilęs iš valstiečių, o Čou En-lajus — iš buržujų.

Klausydamasis to aiškinimo, Čou En-lajus tik šypsojęsis, bet nieko neatsakęs. Tačiau užmiršti tokio įžeidimo neužmiršęs ir visas tas dienas, kol dar viešėjęs Sov. Sąjungoje, vis galvojęs, kaip čia reikėtų atsakyti.

Atėjo laikas Čou En-lajui grįžti namo. Į aerodromą su juo atsisveikinti atvažiavo Chruščiovas. Čou En-lajus pasivedė jį į šalį ir sako:

— Žinai, kuo mes abu esame labiausiai panašūs? O tuo, kad abu esame savo klasės išdavikai.

Heathas išklausęs, tur būt, pavyzdingai nusijuokė, kaip jis mėgsta, net pečius padrebindamas. Bet tas juokas gal ir nebuvo nuoširdus, nes Britanijos konservatorių vadas juk yra darbininko sūnus ir tuo anekdotu Čou En-lajus gal bus norėjęs ir jam įgnybti dėl savo klasės išdavikų.

V. Mykolaitis-Putinas

Liepa

Man liepos mėnesis — ramybė.
Visi jausmai atostogauja.
Jau praeity gegužio aistros,
O dar toli rudens klampynė,
Ir, rodos, žemėj nieko naujo.

Oi, netikėk!
Kai saulė triūsia visą dieną,
Net niūrūs pašaliai nušvitę.
Giliausiam patvorio brūzgyne
Išgirsi dūzgiant darbščią bitę.

Nuo dulkių vyšnią ir avietę
Nuplaus griaustinis su lietum.
O jei dienovidį išalksi,
Tu sausą, kietą duonos plutą
Patepki kvepiančiu medum.

Štai vakarai ugnim žioruoja,
Ir saulė glosto pilką kalvą.
Pasilypėk į tą kalnelį
Ir vasaros nakties ramybei
Nulenki galvą.

KĄ AŠ MAČIAU AMERIKOJE

A. Mauragis

(TĘSINYS)

SEKMADIENIS WATERBURY

Vakarykštis piknikas praėjo kaip gražus sapnas. Įspūdžių daug ir aš negalėjau užmigti. Žiūrėjau pro atdarą langą į mėnesienos nušviestą mišką, į pievelę, kurioje dar taip neseniai tautiečiai piknikavo, linksminosi. Dabar čia tyku ir ramu, prabėga meškėnai ir "skinkys", renka trupinius ir nepasidalija kaulais. Žavi naktis, bet miegas nugali. Nežinau kaip ilgai miegojau, kai mane pažadino keista smarvė, kurios nusakyti nesugebėčiau, tačiau tuoj supratau, kad tai "skinkys" bus susipykusios su meškėnais, o gal ir su šunimis, kurie atėjo paieškoti paliktų kepsnių. Pirmą kartą savo gyvenime pajutau tą smarvę, bet jos palyginti neturiu su kuo. Užsidariau langą ir greitai vėl užmigau.

Sekmadienio rytas buvo gražus, garbanuoti debesėliai draikėsi aukštai mėlyname danguje. Pusryčius valgėme lauke, turėjome dar vieną viešnią p. Mariją Knistautienę. Ji prašė manęs, kad aš paieškočiau p. Joną Žitkų. Ji tik tiek žino apie jį, kad jis dirbo dailės institute Sydnejuje, vedęs australę, apie 40 metų amžiaus, jinai esanti jo teta. Pažadėjau paieškoti, deja, iki šiol man nepavyko jo aptikti. Po pusryčių nuvykome į bažnyčią.

Waterburio lietuviai turi savo parapiją ir savo bažnyčią ir ypač didelę ir gražią mokyklą. Čia lietuvių priskaitoma apie 10,000, tačiau bažnyčioje nedaugiau buvo žmonių, kaip pas mus Sydnejuje, kur yra apie 2000 lietuvių. Tą sekmadienį giedojo parapijos choras ir žmonių galėjo būti apie 150. Po pamaldų šventoriuje sutikau vėl naujų žmonių: vieni pažįstami, su kitais susipažinau. Povilas Kuras, kadaise gyvenęs Australijoje, prašė perduoti linkėjimus p.p. Dryžams, Jūragiams, Meiliūnams, Gailiams ir kun. P. Butkui. Su Saulaičiais, A. Vaišniu ir kitais atsisveikinau, nes ryt rytą išvykstu į Kanadą.

Waterburio lietuviai yra veiklūs, turi daug įvairių lietuviškų organizacijų, ypač stiprios jų šalpos draugijos, o taip pat veiklios jaunimo organizacijos - sportininkai, skautai ir ateitininkai. Prie bažnyčios yra lietuviškų knygų, plokštelių, laikraščių ir kt. lietuviška krautuvė. Taip pat čia yra dviejose radijo stotyse transliuojami lietuviški pusvalandžiai.

Po pamaldų nuvykome į kapines aplankyti Stanislavos Venclauskienės kapo. Čia susitikome su dr. Petru Vileišiu, kuris yra Waterburio Apylinkės pirmininkas, ir kitais lietuviais, kurie sekmadieniais lanko savo artimuosius. Kapinės yra gražioje vietoje, žemės reljefas įdomus, nedidelės kalvelės, tačiau toli nuo jų matomi slėniai, gražiai apaugę miškeliais. Kapai tvarkingi ir švarūs, žolė trumpai nukirpta. Daug lietuvių jau čia ilsisi, radau ir aš savo pažįstamą Stanislavą Venclauskienę.

Gyvenimas turi visai kitą perspektyvą žiūrint iš kapinių, čia vertybės pasikeičia, kitos laiko ir erdvės dimensijos, kitoks ir gyvenimas, apie kurį mes nieko nežinome, o tik tikime. Tikėjimas neišeina iš tikėjimo ribų, mūsų žinojimas visados yra paskendęs abejonėse. Bet kaip ten bebūtų su anuo amžinuoju gyvenimu, numirę visados turėtų jaustis laimingi. Ir aš stovėdamas prie Stanislavos kapo jaučiu ir galvoju, kad ji turėtų būti labai laiminga, palikusi savo prasmingą gyvenimą, gyvenusi ir veikusi gražių idealų įtaigojama, vilties skatinama ir maldos keliama. Taip, ji turi būti labai laiminga, nes jos gyvenimas prasmingas, o kas yra prasminga, tas yra ir amžina. Tik tie amžinybės neranda, kas neranda savo gyvenime prasmės. Aš džiaugiausi galėdamas jos kapą aplankyti ir valandelei ją prisiminti...

Na kagi, iki pasimatymo Viešpatyje!

Turėjome dar gražaus laiko apžiūrėti miestą, nors aš jau jį šiek tiek mačiau, bet norėčiau šį miestą arčiau pažinti. Taigi, važiuojame su Done per Waterbury miestą, per rinką. Tokia pat kaip teko matyti cowboy filmuose su loviu vandens, prie tavernos, tik čia jau nebėra tų tvorų arkliams pririšti, bet už tat yra gražus arklio paminklas, viduryje rinkos pastatytas. Dabar stovi aplink rinką dideli namai su puikiom krautuvėm. Pasirodo, kad miestas turi nemažą pramonę, čia yra žalvario liejiklos ir jo įvairūs išdirbiniai. Tai žalvario centras Amerikoje. Taip pat čia yra didelės laikrodžių ir įvairių precizinių instrumentų dirbtuvės. Mieste yra muziejus, dalis Connecticut universiteto, du simfonijos orkestrai ir kasmet rudenį ruošiami meno festivaliai. Donė pasakoja, kad rudenį čia yra nepaprastai gražu, visi medžių lapai auksu pasipuošia, tada daug žmonių važiuoja iš New Yorko pasigrožėti tais miškais. Waterbury's turi 108,000 gyventojų.

Apžiūrėję miestą grįžome namo, laikas būtų pailsėti, bet nėra kada. Noriu keletą laiškų parašyti į Australiją, o taip pat ir pastudijuoti Kanados žemėlapį. Donė ir Mykolas pasakoja apie Kanadą - man, žinoma, viskas įdomu. Rytoj reikėtų anksti išvažiuoti, nes nei Waterbury, nei Hartford aerodromų nėra, reikia važiuoti apie 50 mylių į gen. Breadly aerodromą. Kadangi važiuosime pro Hartford, Connecticut valstijos sostinę, tai norėtųsi sustoti nors kelioms minutėms pas p. Ust janauskienę, kurios vyras Antanas neseniai mirė ir kuris tame mieste buvo taip labai populiarus amerikonų tarpe. Su Antanu Ust janausku buvau gerai pažįstamas. Buvome kartu pirmoje ALB Krašto Valdyboje, tuo pačiu laiku buvome ir AL Katalikų Kultūros Draugijos Valdyboje, Jam išvykus į Ameriką, dar ilgą laiką susirašinėjome laiškais. Būtų labai malonu pamatyti jo vaikučius. Su ponia Ustjanauskiene ir jos mamyte teko susitikti šeštadienį piknike pas Donę, bet irgi taip nepilnai, kaip norėjosi. Mat, ji darbą baigusi išvažiavo iš Hartford vėlai vakare ir tamsoje važiuodama paklydo, nes prie kelių nematyti numerių ir, bendrai, nakties metu, nežinant gerai vietos, sunku surasti. Todėl atvažiavo gerokai pasivėlinusi, kada daugumas žmonių jau buvo išsiskirstę ir kiek susinervinusi, pasiėmė savo mamytę ir išvažiavo atgal. Aš kelis žodelius sumečiau, bet norėjosi daugiau. Taigi turiu vilties rytoj dar ją pamatyti, jei laiku spėsime atsikelti ir išvažiuoti.

Stanislavos Venclauskienes antkapis, prie antkapio stovi Donė Venclauskaitė ir p. Knistautiene.

Po karštos dienos, vakaras vėsus, malonus, sėdime ant suoliuko ir žiūrime į žvaigždes, į mėnulį. Kalbame apie amerikonų didelę techniką, aukštą išsimokslinimą. Didelė amerikonų dalis dar tvirtai tebesilaiko aukšto moralinio standarto, moralinė tarša ateina iš per didelės laisvės supratimo, ir nepasotinamo turtų troškulio, kas yra visiems bendra, tačiau amerikonai visus pralenkia, jie yra šioje vietoje supermanai.

Šias mūsų kalbas Donė užbaigia sakydama: "Laikas miegoti, rytoj anksti kelsime". Niekas nedrįso pasipriešinti. Taigi...

– Labąnaktis!

(bus daugiau)

***

Šv. Jonas Nepamukas, lietuvių liaudies skulptūra

JONINĖS MELBOURNE

Daug Jonų yra šventųjų kalendoriuje, bet vienintelis populiarus Jonas Lietuvoje buvo tik Šv. Jonas Krikštytojas: jeigu kūdikis krikštijamas Jonu, tai suprantama tik Jonu Krikštytoju. Jo garbei lietuvis ūkininkas prie upelių statydavo statulas su Jonu, krikštijančiu Kristų. Jo kultas pasiekė mus iš vakarų. Apie Šv. Joną būdavo gražiausias ir darbingiausias ūkio darbų sezonas - šienapiūtė, kai kur ir rugiapiūtė. Su jo kultu buvo jungiamos įvairiausios iškilmės, burtai, ypačiai jaunimo tarpe, jų visų čia surašyti neįmanoma.

Išeivijoje mūsų jaunimas to nebežino, bet mes, kurie tuos papročius dar gerai prisimename, ir čia nuo Joninių negalime atprasti.

Socialinės Globos Moterų draugija Melbourne kasmet ruošia Joninių pobūvį, nes čia neįmanoma švęsti taip, kaip švęsdavome Lietuvoje.

Šimet toks pobūvis buvo suruoštas lietuvių namuose birželio men. 22 d. Net prieš 7 val. jau salėn rinkosi tautiečiai švęsti tos šventės.

Daugiausiai pačios Jonų ponios prisigabeno iš savo namų įvairiausių skanumynų ir stimuliuojančių gėrimų, susikvietė draugus ir prasidėjo privačios vaišės, lyg prie šeimyninių stalų. Buvo pasamdytas gana geras orkestras, kuris besivaišinančius nuteikė savo švelnia muzika ir išjudino į salės vidurį šokiams.

Atėjus laikui, pirmininkė p. E. Šeikienė visus Jonus pasveikino ir pakvietė prie draugijos pagamintos vakarienės. To negana. Kiekvienai Jonei ir kiekvienam Jonui buvo prisegtos rožės, o dvi draugijos narės kiekvieną solenizantą apibėrė bučkiais; daug kas gailėjosi, kad nebuvo Jonais.

Neapsėjo ir be loterijos - buvo laimėta nemažai tai dienai tinkamų fantų. Linksmintasi labai kultūringai. Bet viskam turi ateiti galas, todėl apie 1 val. ryto pobūvis užsibaigė, ir svečiai išsiskirstė namo tikėdamiesi tokio pobūvio ir kitais metais.

VAG

STRIPRINKIME A.L. BENDRUOMENĘ, STIPRINKIME JOS SPAUDĄ, REMDAMI SPAUDOS VAJŲ. AR JAU ŠIĄ SAVO PAREIGĄ ATLIKAI?

LIETUVIŲ LAIDOJIMO BIURAS
FUNERALS OF DISTINCTION PTY. LTD.
17 RAILWAY PDE.
FAIRFIELD, N.S.W.
TEL. 72 – 5408. Veikia visas 24 valandas per parą.

MOKSLAS JAUDINA MAKSVĄ

Dr. Vardys, kaip minėta iškėle ypatingą baltiečių vaidmenį ekonominėje ir kultūrinėje srityje, kurį noromis nenoromis Maskva toleruoja.

Gegužės 18 d. dr. I. Gražytė, baltų literatūros sesijai vadovaujant dr. Šilbajoriui, nagrinėjo Mykolo Sluckio prozos pagrindinius bruožus. Sesijoje apie Pabaltijo kraštus antrajame pasauliniame kare komentaroriumi buvo dr. J. Šmulkštys. M.K. Čiurlionio šimtmetinė gimimo sukaktis buvo atžymėta specialia sesija, vad. dr. M. Nasvyčio. Dr. J. Vaštokienė, naudodamasi antropologiniais duomenimis ir juos iliustruodama skaidrėmis, susiejo Čiurlionio tapybą su liaudies kūrybos ir šamanizmo pavidalais. A. Rannito pranešimas apie Čiurlionio laiką, autoriui išvykus į kitą tarptautinę konferenciją Jugoslavijoj, buvo perskaitytas sesijos vadovo. D. Lapinskas tikino, jog muzika ir tapyba negali turėti esminio ryšio, tad suabejojo ir paties dailininko laimėjimais. Dr. B. Vaškelis, baltų literatūros - prozos sekcijai vadovaujant dr. Gražytei, nagrinėjo nerimo motyvus dabartinėje Lietuvos novelėje. Dr. T. Remeikis ryškino lietuvių neutralumo politikos kaitą 1938 - 39 m. Dr. J. Stukas apžvelgė modernaus lietuvių tautiškumo kilimą. Apvaliojo stalo diskusijose apie domesį ir pagalbą baltiškosioms studijoms dalyvavo ir dr. Šilbajoris. Dr. Mažeika vadovavo ekologinių Baltijos jūros problemų sesijai, pats taipogi pateikęs pranešimą apie vandenų kaitą Baltijoj. Be minėtųjų, savo pranešimus pateikė ir su lituanistika susiję dr. W.R. Schmalstieg, dr. G.B. Ford ir kiti. Mokslinė programos dalis baigta iškilmingu banketu, kur, kaip minėta, dr. Šilbajoris pasakė prezidentinę kalbą.

Gegužės 19 d. įvyko draugijos posėdis, vadovaujamas kadenciją baigiančio pirm. Šilbajorio.

Konferencijoje buvo dalyvių iš įvairių pasaulio kraštų – Suomijos, Švedijos, V. Vokietijos, Anglijos ir net Australijos, nekalbant jau apie Kanadą, kuri buvo gausiai atstovaujama. Teko pasikalbėti su dr. T.G. Fennell iš Flinders universiteto pietinėj Australijoj; mokslininkas susidomėjęs latvių kalba ir ją gerai pramokęs. Netikėtai mane atpažino dr. I. Arens iš Švedijos; su juo drauge teko studijuoti Heidelbergo universitete. Bene egzotiškiausia buvo susipažinti su profesorių Fajnhauzų pora: vyras Dovydas, istorikas, dėstė Vilniaus universitete, Istorijos institute Varšuvoj ir Hebrajų universitete Jeruzalėj, o žmona Elena, buv. Narvydaitė, palyginamąją literatūrą dėstė Vilniaus ir Varšuvos universitetuose.

Šioje konferencijoje lietuvių, atrodo, dalyvavo daugiau nei ankstesnėje (Toronte), bet latviai ir estai skaičiumi vyravo. Iš 22 lietuvių paskaitininkų bei pranešėjų buvo 19 vyrų ir 3 moterys; amžiumi vyriausias buvo 64 metų, o jauniausias – 22 m; iš jų 2 buvo tarp 20 - 29 metų, 3 tarp 30 - 39 metų, 12 tarp 40 - 49 metų, 1 tarp 50 - 59 metų ir 4 perkopę per 60 metų ribą.

Nors tuo pat metu vyko keturios sesijos, kaikurios konferencijos paskaitos turėjo didelį pasisekimą – mažesnėse auditorijose, pritrūkus kėdžių, kaikam teko sėdėti ant grindų kilimo. Bene didžiausią domesį sukėlė dr. Norvilo dvikalbiškumo tema. Pastebėtina, kad sesijoj apie Bažnyčios būklę Pabaltijy dvasininkai turėjo tik du lietuvių atstovus: katalikai - vysk. V. Brizgį, o evangelikai – kun. P. Dilį. Kažkas išsitarė, kad kiti neturėjo laiko – šeštadienį ruošėsi sekmadienio pamaldoms... Taip pat pastebėtina, kad Chicagos visuomenė menkai atsilankė į Čiurlionio minėjimo paskaitas.

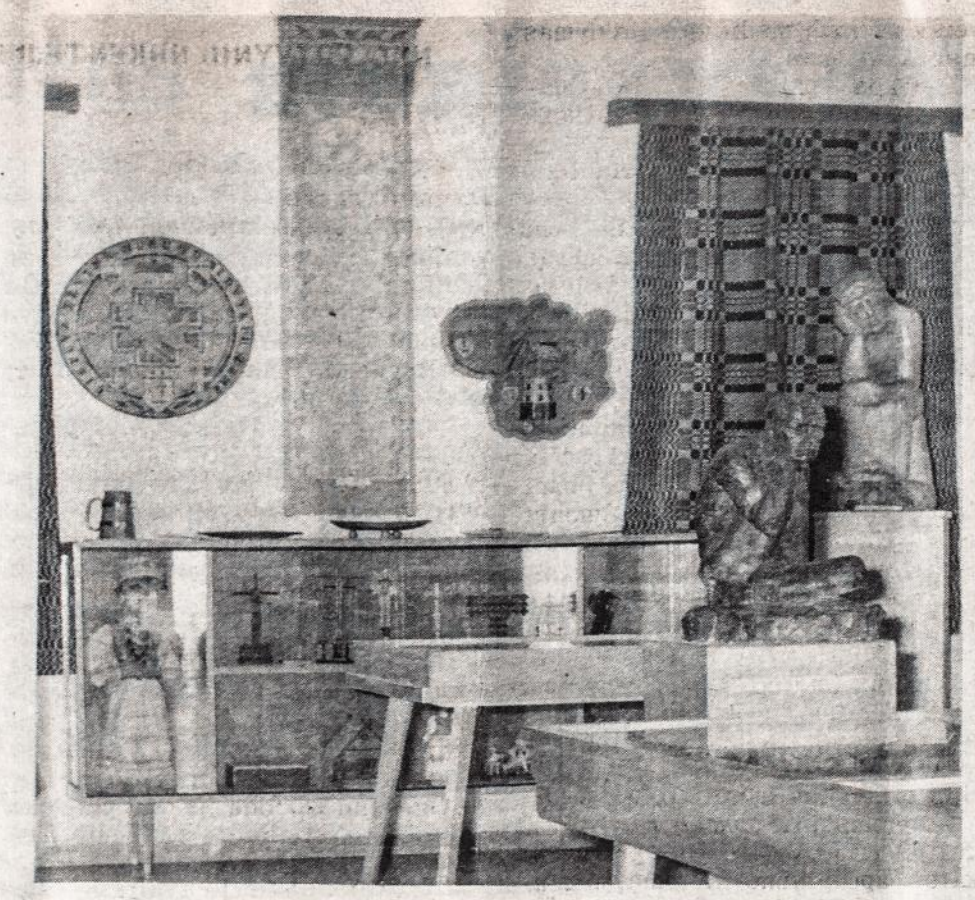

Vilkaičių nuotraukoje matome mažą bet artimą kampelį Adelaidės lietuvių muziejuje, kurį įkūrė Jonas K. Vanagas, Muziejus ir archyvas yra patalpinti Lietuvių Namuose Norwood'e.

Beje, galima pridėti ir porą kritiškesnių pastabų. Šeštadieninės priešpiečių sesijos kalbėtojas dr. N.V. Riasanovskis savo tema vargiai tiko baltiečių rėmuose. O šaunaus banketo pabaiga daug ką galėjo suerzinti, kai "kompiuterizuotas" automobilių pristatymas užtrukdavo daugiau nei pusvalandį.

Prie registracijos darbų daug prisidėjo dr. J. Reklaitienė, R. Kviklytė ir kiti – daugiausia lietuviai studentai iš Illinojaus universiteto. Jų sąraše figūruoja 30 nusipelniusių pavardžių. Ir iš kitų universitetų dar galima paminėti penketą pagalbininkų. Priėmime ir bankete pagelbėjo bei vadovavo, be minėtųjų dr. Reklaitienės ir Kviklytės, dr. N. Remeikienė; dar minėtini M. Paškys ir dr. J. Račkauskas.

Aplamai konferencijoje dalyvavo apie 400 asmenų, jų tarpe apie 75 studentai, daugiausia lietuviai.

Kad šios draugijos konferencija yra neeilinis dalykas, o didžios svarbos įvykis, liudija Maskva. "Izvestijos" jau Š.m. balandžio 6 d. laidoje rado rimtą reikalą per keletą ilgų skilčių atsiskleisti su savo "Po mokslingumo kauke". Turėdamas galvoje savo tikrovę, "Izvestijose" pasirašęs V. Steinberg kalba apie "tiesos iškraipymą", "reakcinę taiką", jaučia "tautos pyktį", svaidosi "fašistais" ir kitais propagandiniais blizgučiais, juos įprastai klaidingai adresuodamas. Vadinasi, baltiečiai mokslininkai pataiko į pačią totalistinės sistemos opą; savo tyrinėjimais praskleidžia bent dalį prieinamos tiesos, kuri sovietijoje daugiau yra pakeista melu. Pasaulio nuomonė ir mokslo duomenys visdėlto sovietinei imperijai yra svarbūs, bado jai akis ir badys, nors dabartinės kūrėjų mokslininkų kartos ir išeitų iš gyvenimo peranksti. Maskva jaudinasi, kad baltiečių mokslinis įnašas, paskelbtas anglų kalba, yra visam pasauliui prieinamas, kad palieka neišdildomus pėdsakus. Ir jeigu kiekvienas baltietis visokiais būdais atlieka savo krašto misiją tremtyje bei emigracijoj, tai mokslinis žygis reikia vertinti kaip vienas iš pačių svarbiųjų.

***

AR JAU PASIUNTEI SAVO AUKĄ "MŪSŲ PASTOGĖS" SPAUDOS VAJUI, BE JŪSŲ PAGALBOS MES NEGALIME APSEITI?

TRAGIŠKOS MIRTYS OK. LIETUVOJE

VILNIUS. – Okupuotosios Lietuvos spauda pranešė apie staigias ir netikėtas 3 - jų asmenų mirtis.

Vasario pradžioje staiga mirė ar žuvo dr. Adolfas Jucys, fizikas teoretikas, matematikas – fizikos mokslų daktaras, Lietuvos Mokslų akademijos narys, profesorius. Velionis buvo gimes 1904 Mesėdžiuose, Kretingos apskrityje. Garsėjo kaip vienas žymiausių Lietuvos mokslininkų. Be to kita, jis sukure ar zymiai patobulino nemaža artutinių kvantinio mechaninio atomo skaičiavimo metodų, padarė visą eilę kitų atradimų matematikos ir fizikos srityje. Jis buvo ir Sovietų Sąjungos Mokslo akademijos (Maskvoje) spektroskopijos narys, pasaulinio garso narys. Su jo mirtimi Lietuva neteko vieno žymiausių savo mokslo žmonių.

***

Sausio 27 d. tragiškai žuvo Antanas Masionis, žinomas poetas ir kritikas. Buvo gimęs 1941 m. Vyžuonose. 1970 jis paskelbė pirmąjį savo eilėraščių rinkinį "Vardan dienovidžio", vėliau įteikė spaudai "Kelią". Buvo rašytojų draugijos narys. Pasižymėjo gerais kritikos rašiniais.

***

Iš Vilniaus pranešama apie staigią mirtį Antano Daukšos, Vilniaus universiteto finansų ir apskaitos docento. Velionis buvo vienas žymiausių okup. Lietuvos ekonomistų. Buvo gimęs 1904 m. Grumbliuose, Plungės apylin; 1929 m. baigė V.D. u – to Teisių fak. ekonomikos skyrių. 1946 – 1950 m. buvo Vilniaus u – to Ekonominių mokslų fakulteto dekanas.

***

EUROPIEČIŲ REIKALAVIMAI SOVIETAMS

Žiniomis iš Londono, Europos valstybės esančios susirūpinusios dėl prez. Nixono ir Brežnevo susitarimo Maskvoje, kad esą Zenevos parengiamieji pasitarimai tiek pažengę, jog gali būti greit baigtas susitarimas ir dėl viršūnių saugumo konferencijos. JAV sluoksniuose pareiškiama, kad rusams nebuvo padaryta jokių, įsipareigojimų ir nebuvo nustatyta nei data nei projektuojamos konferencijos laipsnis, kuriame buvo priimta nauja Europos saugumo sistema.

Europos valstybės parengė rusams reikalavimus, kurios jos laiko būtinais, rusams siekiant Europos saugumo konferencijos. Europos valstybių reikalavimai buvo perduoti JAV valstybės sekretoriui dr. Kissingeriui jo susitikimo metu su Prancūzijos, Vak. Vokietijos ir Anglijos valstybių galvomis.

Europiečių rusams statomi reikalavimai – žmonių santykiavimo pagerinimas ir laisvesnis keitimasis idėjomis per geležinę uždanga, Europiečiai mano, pareiškė vienas diplomatas, kad jei rusai nepadarys nuolaidų lengvesniam žmonių santykiavimui, tai nebus konferencijos, tuo labiau viršūnių.

Rusų siekimai konferencijos metu laimėti yra: 35 dalyvaujančių valstybių, įskaitant JAV ir Kanada, deklaracija, kad pripažįstamos esamos sienos ir Europos pusiau padalinimas, pasižadėjimas teikti technikines žinias ir tampresnis ekonominis bendravimas.

Europiečių nuomone – palengvinimas žmonių santykiavimo tarp dviejų Europos pusių tai maža kaina, palyginus su tuo, ka rusai laimėtų politiškai.

S.

***

MAISTO STANDARTO PATIKRINIMAS

Tris mėnesius trukęs preliminarinis išsineštinio (parengto) maisto tikrinimas parodė, kad daugelis maisto dalykų, pardavinėjamų išsineštinai milkbaruose ir atitinkamose kratuvėse neatitinka maisto produktams statomų sveikatingumo reikalavimų. Rasta daug apkrėstų salmanela ir kitomis nuodingomis bakterijomis. Šiti duomens sukelė aliarmą sveikatos įstaigose ir vyriausybės patvarkymu visoje Australijoje inspektoriai tirs 500 pavyzdžių, paimtų iš 23 kategorijų maisto produktų. Tyrimams pavyzdžiai bus imami iš vad. hamburgers, giliai šaldytų viščiukų, mėsos pajų, žuvų patiekalų, kiniečių tipo suktinių, rūkytos jautienos, pagamintų dešrų.

Sveikatos ministerio Everingham pareiškimu, paimti pavyzdžiai bus tiriami laboratorijose nustatant jų micro – biologinį standartą. Po to bus nustatomas reikalaujamas standartas ir atitinkami tvarkymo nuostatai.

Panašiai federalinės ir kraštų vyriausybių maisto tikrinimo įstaigos nustatė standartus ledų, yogurto, sūrio, daugelio rūšių mėsos ir mėsos gaminių, cukraus ir kit.

***

PRANEŠIMAS
Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Vykdomųjų Organų rinkimų reikalu

Šių 1974 - jų metų rudenį turi būti išrinkta nauja LŽS Centro Valdyba, Kontrolės Komisija ir Garbės Teismas, nes visų šių organų trejų metų kadencija baigiasi.

Nominacinė komisija, 1974 birželio 25 d. susirinkusi posėdžio, nutarė:

a) kandidatus į naują Centro Valdybą nominuoti tik iš Chicagoje bei jos apylinkėse gyvenančių LŽS narių;

b) kandidatus į naują Kontrolės Komisiją nominuoti tik iš Toronte bei jo apylinkėse gyvenančių LŽS narių;

c) kandidatus į Garbės Teismą nominuoti tik iš Los Angeles bei apylinkėse gyvenančių LŽS narių.

LŽS Įstatai reikalauja, kad būtų nominuojami nemažiau 7 (septyni) kandidatai į LŽS Centro Valdybą, nemažiau 4 (keturi) kandidatai į Kontrolės Komisiją ir nemažiau 4 (keturi) kandidatai į Garbės Teismą.

Nominacijų laikas prasideda su šio pranešimo data ir baigsis 1974 m. rugsėjo 1 d. Su kandidatų pavardėmis reikia atsiųsti ir jų pasirašytą sutikimą kandidatuoti. Kandidatai, nedavę sutikimo būti renkami, arba pasiūlyti po 1974 m. rugsėjo 1 - mos dienos (pašto antspaudo vėliausia data) bus automatiškai diskvalifikuoti.

Kandidatus siūlant, rašyti sekančiu adresu:
Alfonsas Nakas
1668 Bowers Ave.
Birmingham, Mi. 48008
(U.S.A.)

Detroitas, 1974 m. birželio 26 d.
LŽS Vykdomųjų Organų nominacinė komisija
Vladas Selenis, pirmininkas
Alfonsas Nakas, sekretorius
Jonas Gaižutis, narys

***

PADĖKA

Širdingai dėkojame kun. P. Butkui, Sydnejaus Lietuvių Moterų Socialinės Globos Draugijos narėms ir visiems pažįstamies lankiusiems sunkioje ligoje ir palydėjusiems į amžino poilsio vietą brangią mamą ir seserį IEVĄ OLŠAUSKIENĘ.

Sūnus Alfredas, seserys Antanina ir Stefanija su šeimomis

KUPSTAI SVEIKATOS ĮSTATYMŲ KELYJE

(Atkelta iš 1-mo psl.)

paskelbė dideli pluoštą savo tyrinėjimų, liečiančių sveikatos buklę ir jos tvarkymą įvairiuose kraštuose. Savo tyrinėjimus dr. Goldacre remia Pasaulinės sveikatos organizacijos (World Health Organization) paskelbtais duomenimis ir atskirų valstybių patiekta statistika. Jo rasti duomens ir iš jų daromos išvados yra labai įdomios.

Pagal dr. M. Goldacre, Australijoje šiuo metu yra vienas aukščiausių Vakarų pasaulyje kūdikių mirtingumo procentas, aukščiausias (tik po JAV) jaunimo mirtingumas ir žemesnis amžiaus vidurkis už daugumos Europos kraštų ir Japonijos. Duomens, dr. M. Goldacre nuomone, atskleidžia paveikslą krašto, kurio viskuo pertekusi dauguma miršta anksčiau dėl pertekliaus, o mažiau pasiturinti mažuma kenčia dėl to, kad yra kažkas netvarkoje sveikatos aprūpinimo srityje.

Kūdikių mirtingumo atveju ypač išsikiša 3 kraštai ir būtent (1970 metų duomenimis): Australija – 18 kūdikių (iš 1000 gyvų gimimu, nesulaukusių 12 mėnesių): Kanada – 18.2 ir JAV – 21. Australija atsistoja 11-ju kraštu už daugelio Vakarų Europos kraštų ir už N. Zelandijos ir toli už Švedijos, kuri turi pasaulyje žemiausi kūdikių mirtingumą (11 iš 1000). Dr. M. Goldacre, patiekęs šiuos duomenis, pastebi, kad ši statistika rodo, kaip atskira tauta stovi šiuo atžvilgiu. Toliau jis sako: "Jei dabartinė sveikatos apsaugos sistemos rėmėjai Australijoje sako, kad Australijos sveikatos apsauga esanti geriausia visame pasaulyje, tai tenka atsakyti: tai tik juokavimas, o ne tiesa. Jų nuomonei patvirtinti nėra duomenų".

Nedaug tėra kitų svarbių statistinių duomenų, vaizduojančių bendras sveikatos sąlygas bendruomenėj, už kūdikių mirtingumą. Žemas kūdikių mirtingumo procentas reiškia, kad krašte sekmingai veikia viešos sveikatos aprūpinimo programa, prieinamos geros ligoninės gyventojų daugumai, aukštos kokybės medicinos aprūpinimas, atitinkamos higienos sąlygos ir virš visa ko – aukštas gyvenimo lygis. Aiškiai matyti, kad šių visų reikalavimų Australijoje trūksta.

Kūdikių mirtingumas aukštai išsivysčiusiuose kraštuose dažniausia pasitaiko nuo plaučių uždegimo, vidurių sutrikimų, bronchito ir kvėpavimo takų infekcijos – taigi tokių ligų, kurios duodasi gydomos ir net užkertamos. Australijoje nuo šių ligų mirštančių kūdikių skaičius 5 kartus didesnis, nei Švedijoje. Šių ligų esimo išdava – žemas gyvenimo standartas ir visa, kas su juo surišta – blogi butai, blogas maitinimas, bloga sanitarija. Ir jeigu mirtingumas toks aukštas, kaip Australijoje, tai reiškia, kad medicinos gydymas yra nepakankamas.

Amerikos prastas pasirodymas kūdikių mirtingumo srityje galimas išaiškinti tuo, kad Amerikoje yra paslėptų skurdo lizdų. Ar tokių lizdų yra ir Australijoje?

Australijoje yra aboridženu bendruomenė, kurios kūdikių mirtingumas yra 10 kartų didesnis, nei baltųjų gyventojų. Bet tas negali lemti Australijos statistikos. Aboridženų yra permažai, kad jie lemtų statistikos duomenis.

1970 m. Australijos jaunimo (15 – 24m) mirtingumas buvo 1.14 iš 1000 – žemesnis tik už JAV (imant dėmesin Vakarų kraštus). Žmonių amžiaus vidurkis Australijoje irgi blogesnis, nei daugelio kitų išsivysčiusių kraštų. Pav., pagal WHO duomenis, vidutiniškai australas gali tikėtis sulaukti 67.4 metus (vyras) ir 74.2 metus (moteris): čia negalima rasti išaiškinimo ir imigracijoj, nes tuose kraštuose, iš kurių į Australiją daugiausia imigrantų, amžiaus vidurkis yra aukštesnis (pav. Graikijoj – vyrams 71.6, moterims – 76). Australija ir JAV, kur yra privatine sveikatos aprūpinimo sistema, mažai ką tėra padariusios toms apraiškoms pašalinti. Tuo tarpu Švedijoj, Olandijoj, Norvegijoj, Suomijoj, Danijoj, kur kūdikių mirtingumas yra žemiausias, žymia dalimi savo sveikatos ir medicinos aprūpinimą yra suvisuomeninę.

Dr. M. Goldacre sako: kai aš sakau, kad Australijos sveikatos aprūpinimas yra nepakankamas ir nevaisingas, aš tuo nekritikuoju gydytojų standarto ar ligoninių bei klinikų. Kai pacientas pagaliau pasiekia daktarus ar ligoninę, tai gydymas gal yra tarp geriausių pasaulyje. Bet aiškiai yra matyti, kad kas nors yra negera ankstesnėje stadijoje. Tokiame krašte kaip Australija, kur nėra laisvo medicinos aprūpinimo, mes turime statyti klausimą: ar neturtingi žmonės nėra mažiau linkę, dėl finansinių kliūčių ieškoti medicinos pagelbos pirmoje eilėje? Tyrinėjimai JAV parodė, kaip skurdas apsprendžia tėvų pasiryžimą ieškoti medicinos pagelbos ir tas turi įtakos ligai.

Ar Australijoje jaunimo amžiaus grupė miršta dėl paslėpto skurdo? Ar vyresnio amžiaus grupė miršta dėl turto ir jo išdavų? Coronari trombosis – tinginėjimo išdava. Australija yra žinoma pasaulyje kaip didžiausia įvairių piliulių rijikė ir turi didžiausią inkstų ligų procentą – ir tai dėl to, kad žmonės patys gydosi negalavimus šalinančiais vaistais.

Visi į šiuos iškilusius klausimus atsakymai turėtų būti nukreipti į privatinę sveikatos aprūpinimo sistemą, kokia iki šiol Australijoje veikia. Argi žmonės nėra linkę gydytis patys daugiau dėl to, kad išvengtų medicinos išlaidų?

Neatrodo, kad Australijoje tokie klausimai keliami.

S.

NUO POTVYNIO NUKENTĖJUSIEMS BRISBANE LIETUVIAMS REMTI KOMITETO APYSKAITA

PAJAMOS

Sydney bažnytinė rinkliava	$248.30
Dainos Choras	$50.00
Atskiri asmenys kun. Butkaus jubiliejaus šventėje	$37.00
R. Cibas auka	$20.00
Kun. Gaidelis, S.J.	$50.00
Brisbanės lietuvių bažnytinė rinkliava	$57.00
K. Bagdono, Brisbanes auka	$10.00
R. Cibas, Sydney auka	$20.00
Adelaidės Šv. Kazimiero Parapijos Tarybos bažnytinė rinkl.	$230.80
Sydney Soc. Moterų Draugijos auka	$100.00
Sydney Apyl. Valdybos auka	$113.00
Ponios Žitkevičienės, Melbourne auka	$20.00
Ponios Šilvienės Melbourne auka	$5.00
Brisbanės Apyl. Valdybos auka	$117.00
X.Y. Brisbanės auka	$22.00
Viso pajamų	$1100.00

PASKIRSTYTA ŠIEMS ASMENIMS, DVIEM ATVEJAIS

1. Gedvilui Goodna	$150.00
2. Grigelaičiui, Ipswich	$200.00
3. Jakavičiui R. Chelmer	$50.00
4. Lorencui, Jendaly	$50.00
5. Malisauskui F. Coopers Plains	$50.00
6. Pence, Taringa	$150.00
7. Rudys, Accacia Ridge	$250.00
8. Žygienė, Roklea	$200.00
Viso išdalinta	$1100.00

Nuo potvynio nukentėjusiems Brisbanės lietuviams remti komitetas, nuoširdžiai dėkoja organizacijoms ir pavieniams asmenims už prisidėjimą sušelpti mūsų brolius ir seseris papuolusius į nelaimę.

Komiteto Atstovai, Kun. dr. P. Bačinskas, Brisbane Lietuvių Kapelionas.
J. Miškinis, Brisbane Apyl. Valdybos Pirmininkas.
11.5.1974 m. Brisbane

Motina, reikia išbučiuoti kiekvieną žemės pėdą, kuria yra palietusi tavo koja.

Heinrich Heine

Visą pasaulį padėk ant svarstyklių — mano motina atsvers.

Longfellow

Jei kuomet aš jūroje paskesčiau giliai,
Aš žinau, kieno ašaros grimstų tyliai.
Tai motinos mano.

R. Kipplingas

KIEK AŠ SUŽINOJAU!

Liepos 14 d. "Atžalos" teatras sėkmingai suvaidino Anatolio Kairio 3 veiksmų komediją "Popiečio Diagnozė" Sydnejaus Lietuvių Klubo salėje. Žiurovų prisirinko per 300, kai kuriems teko ir pastovėti, pritrūko vietos. Sydnejiškiai tikrai buvo išsiilgę teatro ir linksma aktuali komedija kaip lietus atgaivino išdžiūvusius daigus. Po spektaklio daugelis pageidavo, kad teatras Atžala daugiau nemiegotų, o į metus bent porą spektaklių paruoštų. Sveikiname Atžalą su pasisekimu.

***

Kaip teko girdėti, melbourniškiai ir šiais metais žada Spaudos Balių stipriai paremti, nes visiems rūpi savo spaudos išlaikymas. Kaip žinia kainos nežmoniškai kyla, išlaidos didėja taigi reikia pinigų! Rengėjai besirūpindami savo svečių patogumu pakeitė nuomonę, kad geriau jau duoti baliaus dalyviams gerą vakarienę ir gerą nuotaiką už dviejų dolerių padidintą įėjimo kainą, negu leisti patiems baliaus dalyviams rūpintis maistu. Mes linkime melbourniškiams tikrai iškilios nuotaikos gražaus pasilinksminimo.

***

Ačiū p. Binkui už gražų pavyzdį.

***

PARAMA L. NAMAMS

Pastaruoju metu M.L. Namams paramą suteikė: $75.00 – p. V. Aniulis, $26.00 – p. P. Binkus – Binkevičius, $20.00 – p. V. Laukaitis ir $10.00 – p. A. Kalpokas.

Klubo Taryba reiškia nuoširdžią padėką Lietuvių Namų rėmėjams ir laukia visų, kurių sąrašuose dar neskaitėme.

M.L.K. Taryba

***

Mums gerai žinomo Antano Krauso sūnus Arvydas prieš 7 metus išvykęs į Kanadą su žmona, š.m. gegužės mėn. išlaikė su pagyrimais egzaminus ir gavo diplomą Bachelor of Science in electrical engineering.

Arvydas dirba tame pačiame universitet Calgary mieste ir po atostogų žada tęsti studijas toliau nori įsigyti Masters degree. Jo žmona dirba tame pačiame mieste kaip gimnazijos mokytoja.

Sveikiname Arvydą ir linkime tolimesnės sėkmės.

***

Kazys Labutis iš Canberros lankėsi Sydnejuje, čia kurį laiką pas gydytojus specialistus patikrino savo sveikatą. Sutvarkęs sveikatą grįžo atgal į Canberrą ir jau dalyvavo Canberros Lietuvių Klubo susirinkime

***

Tikrai malonu patirti, kad Brisbanės Apylinkės Valdyba daug nuoširdumo parodė "M.P." spaudos vajaus reikalu: ji paskyrė iš savo kasos $120.00, surinko - $152.50 ir prisiuntė 11 naujų prenumeratorių. Ačiū tautiečiams, kurie aukojo ir kurie savo pastangomis prie to prisidėjo.

***

Grįžęs iš studijinės kelionės po Angliją, Europą ir Ameriką, kur jis studijavo vietinių etninių mažumų problemas, aboridženu veikėjas Ch. Perkins pareiškė, kad užjūrių kelionė patvirtinusi jo įsitikinimą, kad Australijoje rasinė padėtis esanti blogiausia visame pasaulyje. Kada jis, lankydamasis JTO pareiškęs, kad Australijoje apie 2000 aboridženų serga raupsais, klausytojai "kuo ne iškritę iš kėdžių".

***

— Sakyk tiesą — ir nereikės nieko atsiminti. **Mark Twain**

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

NAMŲ REMONTAS

Numatytas laikas baigti mažosios salės remontą, dėl kai kurių priežasčių užtruko, tačiau dabar jau yra visai prie pabaigos. Remontą baigus, savaime aišku, ateis didžiųjų sąskaitų apmokėjimas, todėl su tikru nuoširdumu prašome tautiečių suprasti reikalą ir nedelsiant ateiti su savo taip reikalinga parama L. Namams.

***

LICENZIJOS REIKALAS

Advokato pranešimu, kaip tik bus baigtas patalpų remontas, licenzija bus duota Klubo Tarybos vardu. M.L.K. Tarybai prašant, buv. Klubo pirmininkas p. J. Pelenauskas rūpestingai tęsdamas licenzijos reikalų rūpinimą pas advokatą ir Gėrimų Komisijoje, atliko didelį darbą, už ką priklauso jam padėka.

***

BUFETO REIKALAI

Pradėjus veikti licenzijuotam klubui, be gėrimų patiekimo, reikės turėti ir maisto bufetą. Veikiančios moterų organizacijos bufetui vadovauti atsisakė. Klubo Tarybai teks organizuoti atskirą moterų junginį specialiai šiam reikalui. Malonu, kad jau atsirado moterų, kurios sutinka imtis šio darbo.

***

KLUBO NARIO PAŽYMĖJIMAI

Jau pagaminti mažos (6 puslapių) knygutės formos nario pažymėjimai. Juose be nario identifikacijos duomenų, galės būti daromi ir kiti pažymėjimai, kaip nario mokesčio įmokėjimai ir kit. Nario pažymėjimai bus duodami tik pilnateisiams nariams.

***

KLUBO NARIO MOKESTIS

Pakartotinai prašome nedelsiant mokėti nario mokestį, kurį priima p. I. Alekna ir talkininkas p. K. Prašmutas. Nelaukite susirinkimo dienos, tuo bus išvengta gaišatis.

***

SEKTINAS PAVYZDYS

Šiandieną skelbiamame L. Namų rėmėjų sąraše p. Prano Binkaus – Binkevičiaus iš Newporto pavardę jau antrą kartą minimą. Jo įmokėti $26.00 yra sudėti per pirmąjį šių metų pusmetį, kas savaitę iš atlyginimo atskiriant po $1.00. Šis pavyzdys rodo, kad ir nedidelėmis, bet nuolatinėmis sumomis nesunku su gražia auka prisidėti prie L. Namų rėmimo. Taip daryti nebūtų sunku nevienam mūsų tautiečiui.

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

PRANEŠIMAS

Sydney Lietuvių Moterų Socialinės Globos Draugijos visuotinis metinis susirinkimas šaukiamas liepos mėn. 28 – tą dieną 1974 m. sekmadienį, 2 val. p.p. Lietuvių Klube Bankstown.

DARBOTVARKĖ:

1. Susirinkimo atidarymas
2. Prezidiumo sudarymas
3. Pereito visuotinio metinio susirinkimo protokolo skaitymas.
4. Pirmininkės pranešimas
5. Iždininkės pranešimas
6. Lietuvių Sodybos statybos finansinis pranešimas
7. Ligonių Reikalų Vedėjos pranešimas
8. Kontrolės komisijos pranešimas
9. Diskusijos dėl pranešimų
10. Einamieji reikalai
11. Susirinkimo uždarymas

Taip pat pranešama, kad tuoj po susirinkimo bus traukiama loterija "Hoover Electric Fan" ir "Linda Electric Frypan".

Maloniai kviečiame visas nares ir norinčias įstoti į nares kuo skaitlingiau dalyvauti.

S.L.M.S.G.D–jos Valdyba

***

PRANEŠIMAS

Pranešama Sydnejaus ''Aušros" Tunto skautų tėvams, kad š.m. liepos mėn. 28 d. 9.30 val. iš ryto Lidcombės parapijos salėje šaukiamas susirinkimas.

***

NEWCASTLE DISKUSIJŲ KLUBO PRANEŠIMAS

Paskutinis D. Klubo susirinkimas įvyko birželio 23 d. p.p. Zakarauskų namuose. Netikėtai susirgusį vakaro paskaitininką p. Šerną impromtu pavadavo dr. Doniela, duodamas savo įspūdžius iš kelionių po vakarų Europą, Angliją ir Š. Ameriką. Sklandžiai kalbėdamas dr. Doniela atpasakojo ne vien savo asmeniškus patyrimus, bet platokai palietė matytų kraštų politinį klimatą, ekonomines sąlygas, socialines ir rasines problemas ir lietuvių tremtinių buitį minėtose šalyse. Klausimai ir atsakymai užpildė likusį, įdomiai ir maloniai praleistą susirinkimo laiką.

Sekantis susirinkimas įvyks pas dr. Donielą, kurio data bus pranešta vėliau. Paskaitą, tikimasi, skaitys p. Šernas

V. Kristensen
D. Klubo reporterė

***

STEPONO KOLUPAILOS MONOGRAFIJA

Leidžiama pasaulinio masto lietuvio mokslininko, profesoriaus Stepono Kolupailos monografija. Prof. Kolupaila buvo ne tik žymus šio šimtmečio hidrologas, bet ir judrus lietuvių visuomenininkas, paskaitininkas, LE bendradarbis. Pradėjęs akademinį darbą Rusijoje, profesoriavo Vytauto Didžiojo ir Notre Dame universitetuose, mirė prieš 10 metų JAV-se. Knyga šiuo metu jau spausdinama, bus 464 puslapių, pasirodys šių metų rudenį. Leidžia Akademinės Skautijos Leidykla. Plačiau žinių tilps kituose šio laikraščio numeriuose.

***

PAIEŠKOJIMAI

Paieškomas BRONISLAVAS UMBRAZAS (kilimo iš Vilniaus), paskutinė jo gyvenama vieta buvo: 41 Alex Ave., Moe, Vic. Maloniai prašome atsiliepti ar pranešti savo adresą Gediminui Antanėliui, 27 River St., Maclem, N.S.W., arba Algiui Antanėliui 6504 So 43 St., Omaha - Neb. U.S.A.

***

Paieškomas ALGIRDAS KAROLIS SATKEVIČIUS, s. Karolio, gimęs 1925 m. Telšiuose. Vokiečių išvežtas iš Kauno į Vokietiją. 1948 m. iš Detmoldo išvykęs į Australiją. Jis pats ar jį pažinantieji prašomi atsiliepti: P. Toleikis, 384 E 36th St., Paterson, New Jersey, U.S.A.

***

NAUJI QLD. "MŪSŲ PASTOGĖS" PRENUMERATORIAI

A. Baumanas, A. Steinert, H. Petrauskas, J. Feder, A. Birškys, K. Kazokaitis, B. March, V. Morkūnas, V. Musteikis, J.C. Kolominskas ir J. Požėra.

Sveikiname naujuosius "M.P." skaitytojus ir kartu dėkojame Apylinkės pirm. p. J. Miškiniui už prenumeratorių surinkimą.

Red.

***

IŠ NEWCASTELIO LIET. CHORO VEIKLOS

Newcastelio Liet. Choro ruošiamas viduržiemio vakaras - koncertas įvyko liepos mėn. 6 d. St. Peters Hall Hamilton. Atsilankiusių svečių apie 150. Be Newcastelio lietuvių salėje matėsi dar latvių ir estų, ypač daug jaunimo. Iš Sydney sporto "Kovas" jaunių krepšinio komandos nariai, kurie tą dieną žaidė su vietos australų komanda. Programoje Newcastelio liet. choras padainavo šias dainas: "Man patinka, valiok dalgeli, Jaunimo daina, Voveraitė ir Eisiu girioj paklausyti". Zakarauskų moterys padainavo: "Tu neužmiršai ir Pūkelis". Newcastelio taut. šokių grupė "Vaiva" vadovaujama Z. Zakarauskienės, pašoko: Kubilą, Blezdingėlę ir Klumpakojį. Iš dainų publikai labiau patiko - Voveraitė ir trio - Tu neužmiršai, o taut. šokių grupės - Blezdingėlė.

Salę dekoravo choro nariai, paruošė bufetą ir loteriją; grojo geras orkestras. Linksmai pasišokta ir pasivaišinta iki vidurnakčio.

Reikia pasidžiaugti, kad choro ruošiami vakarai - koncertai yra rūpestingai paruošti ir susilaukia vis daugiau lankytojų. Gero pasisekimo mūsu chorui.

J.L.

NAUJI PLANAI MOKYTI IMIGRANTŲ VAIKUS ANGLŲ KALBOS

Fed. švietimo ministeris dr. Beazley pareiškė, kad šiais metais Australijos mokyklose bus pradėtas naujas kursas imigrantų vaikams mokytis angliškai. Kursas susidės iš specialių parengtų knygų ir lentelių naudojimo 8 – 12 metų grupėms. Jaunesnio ir vyresnio amžiaus grupėms – kiek vėliau.

Visą kursą rengė švietimo ir imigracijos departamentų ekspertai virš 2 metų. Liepos 17 d. Canberroje susirinks iš visų Australijos vietų apie 40 mokytojų ir jie bus su tuo kursu supažindinami.

***

A.L.B. Melbourno Apylinkės Valdyba maloniai kviečia visus atsilankyti į **"MŪSŲ PASTOGĖS"**

SPAUDOS BALIUS

kuris įvyks Melbourne, 1974 m. rugpiūčio mėn. 3 d. 7 val. vak., Lietuvių Namuose. Gros puiki kapela. Gėrimus prašome atsinešti.

ĮĖJIMO KAINA $5.00 Įskaitant gerą vakarienę.

Bilietus galima užsisakyti iš anksto pas p. A. POCIŲ, TEL. 385969 ir pas p. A. BALTRUKONIENĘ, TEL. 866304.

SYDNEJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16 - 18 East Terrace, Bankstown, TEL: 708 - 1414.

LIEPOS MĖN.

SEKMADIENĮ, 28 D.
"YIN YAN" DUO (Talented singers and T.V. artists)
Talentingi dainininkai ir T.V. artistai.

RUGPIŪČIO MĖN.

SEKMADIENĮ, 4 D.
GAYE AND JOHNNY KAYE (Popular vocalists)
Populiarūs dainininkai

SEKMADIENĮ, 11 D.
BOBBY HANNA (talented singer and artist)
Talentingas vokalistas ir artistas

TREČIADIENIAIS – ŠACHMATAI

ŠEŠTADIENIAIS 8 – 12 val.
"IN SET" kvarteto šokių muzika.

SEKMADIENIAIS 6 – 10 val.

Dėmesio nariams!

* Dabar jau laikas susimokėti nario mokestį!

* Šokių vakaro metu ir valgykloje kiekvienu metu vyrai privalo dėvėti kaklaryšius.

VILNIAUS OPEROS SOLISTAS

EDUARDAS KANIAVA

MELBOURNE DAINUOJA LIEPOS 25 D., KETVIRTADIENĮ, 8 V.V.
156 COLLINS ST. ASSEMBLEY HALL.
VIETOS REZERVUOJAMOS TEL. 398 – 3629.

CANBERRA

Liepos 7 d. Canberroje įvyko Lietuvių Klubo susirinkimas. Į susirinkimą atvyko 39 klubo pilnateisiai nariai. Susirinkimas pripažintas teisėtu.

Susirinkimą atidarė ir pirmininkavo Klubo Valdybos pirmininkas A. Bruzga. Iš pirmininko pranešimo paaiškėjo, kad per šių metų šešis mėnesius Klubas išmokėjo $15,300 skolos ir kiek padidino atsargas gėralų sandelyje. Klubas pasiekė tokių gerų rezultatų padidindamas apyvartą ir kiek sumažindamas išlaidas. Klubas dar turi $56,200 skolos. Dabar matome, kad galima žiūrėti į ateitį gana optimistiškai, dėka naujos klubo vadovybės, kuri parodė daug sumanumo ir rūpestingumo.

Susirinkimas išryškino santykius tarp L. Klubo ir L. Bendruomenės. L. Bendruomenė yra tautinė kultūrinė organizacija, o L. Klubas yra lietuvių ir kitų draugiškų Australijos piliečių ekonominė organizacija. Tos abi organizacijos yra atskiros ir savarankiškos.

L. Klubas pagal savo ekonominį pajėgumą rems finansiniai L. Bendruomenės kultūrinę veiklą. Visos lietuvių tautinės organizacijos, kurios turi savo rinktą vadovybę, priklauso L. Bendruomenei. Tų organizacijų vadovybės patiekia savo metines sąmatas Canberros L. Bendruomenės Valdybai. Canberros L.B. Valdyba pagal patiektas sąmatas prašo L. Klubo finansinės paramos kultūriniai veiklai. Tas nutarimas vienbalsiai buvo priimtas. Praeityje tarp L. Klubo ir L. Bendruomenės nebuvo aiškaus bendradarbiavimo.

Senoji klubo valdyba buvo užplanavusi įrengti biblioteką ir skaityklą. Tam tikslui yra kambarys, bet jis dar turi būti tinkamai įrengtas. Tą kambario parengimą bibliotekai dabartinė valdyba yra nusprendusi įvykdyti palaipsniui.

Jau yra užsakyta spauda, ji jau pradeda pasiekti Canberrą. Artimiausiu laiku numatoma pastatyti spintą knygoms ir žurnalams. Po to bus užsakyti specialūs baldai. Ja

GALIMI NAUJI MOKESČIAI

Federalinės vyriausybės sluoksniuose svarstoma įvesti naujus mokesčius: 1. neapstatytiems miesto ribose sklypams, kurių nepagerintoji vertė $100.000 ir daugiau; 2. nenaudojamų patalpų plotui, skirtam įstaigoms; 3. savininkams, kurie turi, šalia sklypo, ant kurio stovi jų namas, dar vieną ir kitą valdomą žemę.

Darbo ministeris Mr. Cameron pareiškė, kad šiuo būdu bus siekiama priversti statybininkus parduoti laikomus sklypus ateities statyboms ir tuo priversti sumažinti kainas. Taip pat, ministerio nuomone, tas apmokestinimas sumažins vyriausybei reikalą didinti kitus mokesčius, kaip pav., pajamų mokestį ar netiesioginio pardavimo mokestį.

***

MŪSŲ PASTOGĖ
AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
"OUR HAVEN"
Australijos Lietuvių Bendruomenes laikraštis
LEIDEJAS: – A.L.B. Krašto Valdyba
Adresas: – Box 130 P.O. Rundle St., Adelaide
Leidėjo ir "M.P." Administracijos Adresas: – BOX 4558 G.P.O. SYDNEY N.S.W. 2001
Redaktorius: – A. Mauragis
Redakcijos adresas: – 82 Victor Ave., Picnic Point, N.S.W. 2213.
Redakcijos Telefonas: 77 – 6707
Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.
Administracijos Telefonas: 649 - 9062
"M.P." prenumerata metams $10.00
pusei metų $5.00
Užsienyje metams $12.00
Atskiro Nr. Kaina 25¢
Už skelbimu turini neatsakoma.
PRINTED BY ROTOR PRESS PTY. LTD.